

# СТЕНОГРАМА

засідання Комітету Верховної Ради України

з питань освіти, науки та інновацій

27 вересня 2024 року

Веде засідання Голова Комітету БАБАК С.В.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Доброго дня, шановні колеги! Продовжуємо засідання Комітету з питань освіти, науки та інновацій. Шановні колеги, ми зупинилися на розгляді питання про проект Закону України "Про Державний бюджет України на 2025 рік".

Я нагадаю, що в нас залишилось декілька питань, які нам з вами треба проговорити. Перше – це все ж таки, що ми робимо з питаннями приватизації. Друге – це, що стосується загального кошику інвестиційних проектів на 25 мільярдів і тих інвестиційних проектів наших субвенцій, які там мають теоретично бути, але їх поки ніхто не бачив. І інші поточні питання по бюджету, які встигли або не встигли ми проговорити на минулому... на першій половині нашого засідання.

Отже, шановні колеги, з вашого дозволу давайте перейдемо до тих питань, на яких ми зупинилися.

Перше. Щодо питання приватизації я все ж таки хотів би послухати і запросити нас пояснити ситуацію міністра освіти і науки спершу, і поговоримо потім між депутатським корпусом, міністром освіти і Міністерством фінансів, до якого рішення ми дійдемо.

Пане Оксене, будь ласка, якщо можна проясніть нас, що закладалося все ж таки в ці норми "Прикінцевих положень" державного бюджету, особливо та норма, яка призупиняє дію на 25-й рік статті 80 Закону "Про освіту" в частині приватизації, в принципі, закладів вищої освіти, викликала, ну, м'яко скажемо, обурення всередині і нерозуміння комітету, що ми хочемо зробити. Нам ніхто не зміг пояснити, що ми хочемо приватизувати, який план, до чого ми йдемо, що ми встигнемо в 25-му році і навіть так збурювати суспільство.

Пане Оксене, будь ласка.

ЛІСОВИЙ О.В. Дякую, Сергію Віталійовичу. Шановні народні депутати, дякую вам за запрошення на Комітет.

Дійсно, питання суспільство збурило, але це пов'язано швидше з кількома недоліками в його і комунікації, в достатньо там швидкому прийнятті рішення щодо включення цього питання в законопроект про бюджет на 2025 рік – перше, і друге – деякими, можливо, недосконалими формулюваннями... . В чому полягала сама ідея, внаслідок якої це виникло в законопроекті? Ідея полягає в створенні можливостей для університетів більш вільного прозорого і раціонального використання... . Раціонального, ірраціонального – прозвучало. Раціонального використання власного майна.

Перш за все для нас як для міністерства було важливо дати можливість університетам, які ми зараз об'єднуємо, укрупнюємо, які зараз, власне, самостійно, вже достатньо активно ідуть на різні... на формування таких альянсів, використовувати те майно, яке у них вивільняється внаслідок, перше – об'єднань, друге – зниження контингентів в рамках своєї стратегії. Чому ми не супроводжуємо це якоюсь детальною... детальним планом якоїсь приватизації? Тому що його не існує і існувати не може. Ми говоримо про можливість перш за все для університетів. Вони повинні приймати рішення як їм управляти своїм майном. У нас є кілька, безумовно, я розділяю, ми обговорювали це і з головою комітету, і з Спілкою ректорів, в мене був голова Спілки ректорів, ще кілька ректорів з ним, ми обговорювали ті ризики, які існують для них як для університетів. Наприклад, певний тиск на ректорів з боку там бізнесу або якихось там суб'єктів, які можуть бути зацікавлені в придбанні цього майна.

Друге. Ну, якась недобропорядність, яку не можна виключати, безумовно. Ми апріорі довіряємо нашій системі освіти і керівникам університетів, але, так, ми можемо... ми не виключаємо якусь недобропорядність, якась там нераціональне використання цієї можливості. Але, по суті, головна ідея полягає в тому, що університет повинен в рамках своєї стратегії розвитку мати можливість продати своє майно, здати в оренду своє майно прозоро, через прозорі, зрозумілі інструменти. Єдине, що є там ряд застережень, які необхідно на підзаконному рівні усунути, і, ну, власне, убезпечитись від якихось там недобропорядних рухів. В цьому полягала ключова ідея.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Колеги, дивіться, ідея зрозуміла, вона, в принципі, була зрозуміла з самого початку. Нас турбує, власне, норма, яка, в принципі, призупиняє заборону на приватизацію університетів як таких. В іншій частині прикінцевих положень написано, що там призупиняється норма Закону про приватизацію державного і комунального майна якраз в частині приміщень. От якщо, дивіться, у нас є серйозне несприйняття оцієї першої норми, ми пропонуємо її прибрати і будемо наполягати на тому, щоб вона була прибрана. Ми вважаємо, що, в принципі, вам це дозволить все одно спробувати щось зробити з приміщеннями окремими.

Але є одне величезне застереження, яке я озвучував на минулому засіданні комітету. Є указ Президента, який забороняє відчуження майна закладів освіти і культурних закладів та установ, в яких є статус національного. Будь-яка зміна до закону, яку зараз ми або ви, або ми всі разом проведемо в змінах до державного бюджету, не дасть, не обійде цей указ Президента. У нас більшість університетів, наскільки я пам'ятаю, все ж таки є національними серед державних і на них ця заборона указом Президента буде продовжувати розповсюджуватись.

Як ви плануєте цю заборону обходити? Бо ми колись дискусію з Офісом Президента в 2019 і 2020 роках при спробі... зі спробою обговорити можливі змінення цього указу, там було категоричне несприйняття і зрозуміла позиція, що це стосується не тільки освітніх, але й культурних закладів, включаючи культурну спадщину і цілі ансамблі там Лаври і всього іншого, що вочевидь ми чіпати не будемо і указ через це теж чіпатися не буде. Як ви плануєте цю норму обходити?

ЛІСОВИЙ О.В. Перш за все підтримую позицію вашу як народних депутатів і комітету щодо приватизації університетів. Це дійсно ні. Це, власне, і є те, про що я говорив, що це невдале формулювання в прикінцевих положеннях, його треба виправити, і дякую за те, що ви звертаєте на це увагу. Приватизації університетів як юридичних осіб ми не підтримуємо. Ми хочемо створити для університетів можливість самим всередині своїх майнових комплексів вирішувати, що їм потрібно, а що може бути здано в оренду або виставлено на аукціон через Фонд державного майна. Далі питання вже... І для нас обов'язковим є дві речі, і на підзаконному рівні це треба врегулювати або на рівні закону. Перше, університет обов'язково повинен отримувати значний відсоток від цих,

сьогодні 50 на 50 ми обговорюємо, значний відсоток від цих коштів. І друге, ці кошти не можуть бути витрачені на видатки споживання – лише на видатки розвитку. Власне, ідея полягала в тому, що майно і землі університетів повинні стати основою для формування фондів стійкості, ендаумент-фондів університетів в перспективі, це те, над чим ми працюємо зараз. А в законі, звичайно, це точкове рішення, яке не про комплекс заходів, а більше про можливість просто зробити це зараз. Я впевнений, що мова буде йти про буквально кілька кейсів, на яких ми в цьому році проекспериментуємо, бо термін взагалі цієї процедури, будь-якого вилучення, передачі Фонду держмайна, приватизації, він триває, дай бог, вклястися в рік, це в кращому разі, а то і довше.

Що стосується питання указу Президента, то тут мова якраз йде про... моя перша відповідь вона про це. Ми юридичні особи, які мають статус однозначно ні, вони не мають приватизовуватися, про це навіть мови йти не може.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Да, Оксен Васильович, все правильно. Але там, наскільки я пам'ятаю той указ, він взагалі будь-яке навіть частку майна не дозволяє відчужувати.

ЛІСОВИЙ О.В. Саме так.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Чому ми вперлися тоді в цей указ, чому ми його взагалі обговорювали? Тому що у нас було питання передачі від одного національного університету іншому національному університету за взаємною згодою. І наскільки я пам'ятаю, ми тоді окремий закон проводили, ще спікер Верховної Ради тоді був першим підписантом цього закону. Ми окремим законом дозволили передачу майна одного національного іншому національному, щоб не порушувати, власне, указ, бо це питання національних. І тут чи нам не потрібно буде, це непоганий запобіжник, якщо нам потрібно буде приймати окремий указ по потенційному майну, яке буде виставлятися на приватизацію, це непоганий запобіжник для народних депутатів для того, щоб ми мали контроль все ж таки над цим питанням. Давайте пропрацюємо цю історію, тому що я не впевнений, що можна обійти цей указ без закону.

ЛІСОВИЙ О.В. Розумієте, в нашій логіці, Сергій Віталійович, в нашій логіці, оскільки ми зразу закладали цю можливість лише для тих університетів,

які об'єднуються взагалі, потім так трактовка ширшою стала, то у нас з нашої практики виникає наступна ситуація: університети, які об'єднуються, об'єднуються, вони, як правило, утворюється новий університет, який, як правило, втрачає статус національного. Інше питання там щодо університетів, які приєднуються, так. Ми вчора буквально приєднали... а, ні, там немає статусу національного, там немає.

\_\_\_\_\_. В обох немає.

ЛІСОВИЙ О.В. Немає статусу, ну, на цей випадок. Да, якщо до національного приєднується якийсь менший університет тоді, да, статус національного зберігається і це обмеження працює. Але дуже багато наших кейсів якраз про те, що там цього обмеження немає.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Окей. Зрозуміла позиція.

Колеги, є пропозиція, і ми давайте обговоримо цю ідею. Є пропозиція наступна, вона складається з двох частин, навіть з трьох частин.

Перше. Це прибрати рішенням комітету рекомендувати комітету бюджету прибрати норму прикінцевих положень, яка дозволяє університети як такі приватизовувати. Це перше.

Друге. Можливо, залишити на 2025 рік як виняток, оце виключно на 2025 рік зміни до Закону "Про приватизацію державного і комунального майна", що стосується лише приміщень університетів.

Але дві тези. Перше. Поміняти в статті 11, здається, чи 12 оцей відсоток 50 на 50, який ділиться на 90, на 10, щоб все ж таки 90 відсотків від можливої приватизації йшло на заклад освіти для інфраструктури, для розвитку інфраструктури. Тому що це, як не крути, ми розуміємо, що це державне майно, але це майно закладу освіти, і якщо заклад освіти від цього немає достатньої достойної компенсації, то це немає сенсу робити. Да, йому це потрібні якраз гроші, власне, для чого? Це планується робити для того, щоб вони мали кошти на інфраструктуру, яких немає в державному бюджеті. Це перша теза.

І друга теза. Дати доручення Кабінету Міністрів розробити план. І план приватизації, можливо, до другого читання, якщо в них таке бачення буде, і розробити механізм, як це буде йти. Що університет через рішення там,

наприклад, вченої ради виходить з ініціативою, що... А, і, до речі, тільки що стосується університетів, які об'єднуються, не роз'єднуються, не реорганізуються, щоб ми зараз просто прибрали всі потенційні зловживання на тему того, а давайте ми зараз віддамо один коледж – і будемо мати можливість щось приватизувати, да? Ні, тільки ті, які об'єднуються або приєднуються один до одного, тобто ті, які стають більшими, а не ті, які просто реорганізуються, як авіаційний університет, або... Просто, щоб не було жодних зловживань, це пропишемо правильно. І дамо доручення прописати механізм, що, наприклад, вчена рада виходить з такою ініціативою, Міністерство освіти і науки погоджує цю ініціативу, або не погоджує, або дає зауваження; Кабінет Міністрів приймає рішення. І після цього є певний механізм контролю, який контролює оцей однозначний, скажімо так, експеримент, який може статися в 2025 році.

Я не дуже вірю, якщо чесно, що це технічно можливо, враховуючи процеси передачі до Фонду держмайна, підготовки об'єкту до приватизації, погодження всіма цими комісіями і стейкхолдерами. Я не впевнений, що це можливо. Але якщо мова про це йде, то давайте хоча б окреслимо дуже точно, кого ми маємо на увазі і який буде механізм. Наша попередня розмова між двома частинами засідання комітету з Міністерством фінансів: Міністерство фінансів, в принципі, погодилось на все це, в принципі, на все це, що я зараз озвучую. Тому є така пропозиція. Я хотів би послухати думки народних депутатів – членів комітету, як ви, можливо, до цього поставитеся, в принципі. Іван Григорович, будь ласка.

КИРИЛЕНКО І.Г. Сергій Віталійович, і ви пропрацюєте як монобільшість, і ми пропрацюємо, бо це ключовий закон, навколо якого все: і політичне майбутнє кожної структури, і держави, і так далше.

В залі тільки із-за цієї норми бюджет не пройде. Ніхто не збирається такі речі пропускати. Ключова фраза, яка була сказана на минулому комітеті: ми приватизували готель за 2,5 мільярда, то чого ви тут сопроотивляєтесь? Розуміння того, що готель і заклад освіти – це одне і те саме... Ребята, готель через 20 секунд дає прибуток, а щоб заклад освіти, який приватизовується, чи його майно, давали прибуток, його треба перепрофілювати в академічне містечко учбове.

Це ж наша дійсність, це ж наша, українська, ми ж не в Бельгії живемо. Задушили, бо оце козирне, знайшли криши, дахи – і всіх задушили,

приватизували. Що на другий день там буде прибуток приносити? Казино. Серед учбового закладу казино, не буде легальне, буде підпільне казино. Прибуток бізнес буде отримувати, прибуток, він приватизує ради прибутку. Ми прораховуємо це чи ні, українську дійсність? Оце одне питання.

Друге питання. У нас є план уже об'єднання, уже погоджений, скомунікований з усіма, план об'єднання закладів? Якщо він є, план об'єднання, наступний крок – інвентаризація після об'єднання. Логічно? Інвентаризація займе один день? Ви правильно сказали, передпланова приватизація займає від пів року до року, а інвентаризація скільки займе? Це ж об'єднання багатотисячних колективів. Інвентаризація – це логічний крок організаційної роботи.

Четверте. Ясно, що багато сьогодні майна в козирному місці, мало того, на нього ж видатки йдуть, комунальні послуги треба платити і так далі, і тому подібне. А хто забороняє оренду? У нас оренда ж дозволена, оренда, орендуємо. Є державні потреби перш за все. Ми що, не розуміємо, що те, що зараз відбувається з Україною, – це всерйоз і надовго. Сергій Віталійович, ви ж колись самі правильно говорили, що нам треба готувати весь народ так, як в Ізраїлі. У нас є бази для підготовки великої кількості людей. Це ж тимчасово ми сьогодні студентам дали відстрочку, аспірантам і всім, багатьом мільйонам людей дали відстрочку, а завтра захищати країну хто буде? Народне ополчення. Ми повинні до цього готуватись чи ні? А де ми готуємо зараз людей, ми їх десь готуємо? Ні. А готувати де? В учбових закладах, там, де є сьогодні база. Готувати по великому рахунку, не на рівні хобі, не так, як воєнні кафедри колись були, ви ж бачите, що робиться. Може, б по-державному так підійти зараз, розпродати – дурне діло нехитре. Тому, Сергій Віталійович, у залі може пройти одна-єдина норма: в "Прикінцевих положеннях" доручення уряду, розробити план об'єднання закладів. Да, він неминучий, вже всі це розуміють. Інвентаризацію майна після об'єднання. Тут в план лягає, в план лягає: а що нам треба, ми кого готуємо, те, що ми завжди це говоримо, де потреби ринку сьогоднішнього і кого ми готуємо, і ради чого ми це готуємо. Це треба зробити. Вставляти зараз норму непропрацьовану, мало того, що скандал в залі буде, величезний скандал, ми ще, відкривши цей ящик пандори, ми дуже-дуже багато потім натворимо того, чого назад не повернемо, вже не повернемо, нам не простять. Сергій Віталійович, ми з вами і політики, і

державники. З одного боку, зрозуміло, да, підходити наскоком до такої теми... . У нас хоч щось за ці роки вдалося до кінця довести взагалі в державному масштабі в умовах війни, коли страхоліття, що робиться? Приватизували спиртові заводи – жоден не працює, жоден. Тому що до голови ще треба булави, там ще багато скільки треба речей вирішувати, а ми ж думали, що завтра вже прибуток буде. Ніякого прибутку, все стоїть. Приватизували – хлопаємо і так далі, і тому подібне. А тут беремося за святе. На минулому засіданні ви правильно сказали, це народне надбання, до нас будувалося в тяжкі роки, ми зараз з легкістю необыкновенною.

Сергій Віталійович, ми зацікавлені в тому, щоб бюджет був прийнятий. Ми розуміємо, що він залежить від міжнародної допомоги. І нам тягнути – це значить давати сигнал партнерам усім, що ми щось не можемо поділити, шкуру неубитого медведя. Але таким чином приймати в залі, ця норма не пройде. Щоб ми не йшли на скандал, найкращий варіант з усіх поганих: доручення уряду інвентаризацію у зв'язку з. Крапка. Не відкриваємо ящик пандори і не дразнимо гусей.

Спасибі. Нам рішення в залі приймати і відповідати нам потім.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Я, до речі, подивився, коли готель "Україна" виставили до приватизації, мені було цікаво, скільки пішло, власне, на саму процедуру приватизації без підготовки. Так його внесли на приватизацію 23 квітня, 5 місяців була по суті лише процедура продажу. А до цього є підготовча історія, яка триває... Да, це правда, і залежить від кількості документів.

Юлія Миколаївна, будь ласка.

ГРИШИНА Ю.М. Дякую, Сергій Віталійович. Колеги, я всіх вітаю. Я вітаю пана міністра сьогодні на засіданні комітету, вітаю заступників шановних, у нас два сьогодні заступники міністра прямо тут в офлайн, і ще я бачу декілька в онлайн. І я хочу сказати вам, що ми вас тут дуже чекали, тому що, по-перше, взагалі зараз повномасштабне вторгнення, у нас велика кількість різних викликів, які нам потрібно долати разом. Тому що у нас є рішення дуже важливі, глобальні для кожного українця, і ми повинні приймати, звичайно, в їх обговоренні разом на всіх рівнях, як фактично і працює в нас Конгрес при Президентів місцевих регіональних влад, куди ми всі залучені, там працюємо всі разом на всіх рівнях влади. Тому я дуже рада вітати сьогодні вас тут, особливо зараз, коли ми



обговорюємо питання бюджету, прийняття бюджету, фінансового плану, за яким буде країна наступний рік жити, в тому числі система освіти. Тому вітаю вас тут. Я дуже-дуже сподіваюся, що ці явища стануть системними і будемо вас бачити системно, тому що в нас дійсно велика кількість глобальних питань.

Якщо говорити зараз по питанню приватизації, то, звичайно, це продовження того, про що я говорила, нам дуже важлива комунікація. У нас є вже багато прецедентів, коли міністерство самостійно приймає рішення, яке стосується всієї системи влади і всієї системи освіти. І ми маємо перш за все такі негативні наслідки цього, як обурення людей, нерви, незрозумілість, якісь розмови про непрозорість прийняття рішень, про відсутність системи прийняття рішень, системи простих рішень, непрофесійних, несистемних і так далі. Нам для того, щоб припинити все це, ми вже декілька разів це обговорювали, нам потрібна комунікація, нам потрібна спільна праця, по-перше, співпраця, і нам дуже важлива комунікація. І от коли з'являються такі норми, коли ми бачимо, коли суспільство бачить, коли бачать всі громадяни України, що зникають такі норми з бюджету і відсутня повністю інформація про те, що мається на увазі, то, звичайно, ми отримали величезну кількість звернень і ми розуміємо, що відбувається в суспільстві, коли обговорюються такі норми. І я хочу звернути увагу всіх вас і всієї вашої команди, що ми вважаємо неприпустимими такі дії. Ми дуже просимо вас зробити нашу співпрацю системною з комітетом, з областями при прийнятті таких рішень. І коли ці рішення приймаються, у нас повинна бути комунікація, тому що ми одна команда. Не ви одна команда, не ви одна команда в Міністерстві освіти, ми всі одна команда, ми всі одна команда, ми всі країна, яка бореться у війні. Ми приймаємо складні закони, на нас велика відповідальність, в тому числі нашу команду, відповідальність за вас брали ми, коли вас голосували всім парламентом, у вас була, ви знаєте, величезна підтримка. Тому ми всі одна команда, у нас є регіони, у нас є громади, які чекають рішень, у нас є реформа старшої профільної школи, дуже багато різних питань. Якщо ми будемо... якщо у нас не буде зв'язку при прийнятті рішень, це буде мати ще більш негативні наслідки. Тому, будь ласка, нам потрібна співпраця. Я вас дуже прошу комунікувати потім всім разом, коли у нас буде співпраця, потім разом будемо комунікувати всі рішення, які ми приймаємо. Звичайно, по приватизації вже всі

все сказали, я не буду повторюватися. Воно так виглядало, дійсно, коли ці норми прибрали, воно так і виглядало, що вся країна вирішила, що вже ми збираємося приватизувати університети. Звичайно, цього ніхто робити не буде, але у нас є проблемне питання майна, воно є. Я особисто... за ці три роки повномасштабного вторгнення у мене було декілька кейсів, коли до мене зверталися керівники ОВА різних областей, там, де конче необхідно було майно якихось університетів для того, щоб будувати школи, садочки, де велика кількість переселенців, щоб діти там навчалися і так далі. В жодному випадку жоден ректор не дозволив цього зробити і це майно продовжує гнити, вмирати, там ростуть дерева десятиліттями, там гинуть діти, там відбуваються злочини, але ніхто не приймає ніяких рішень, тому що у нас є діюче законодавство. Тому ця проблема теж є, її потрібно вирішувати системно разом спокійно, щоб всі розуміли, що відбувається, щоб ніхто не думав, що хтось хоче щось забрати, знищити, побудувати казино, як каже Іван Григорович, і так далі. Нам потрібно робити це спокійно, прозоро. І в тому числі, звичайно, не можу не прокоментувати ту саму тему, яку ми постійно з вами комунікуємо, Оксен Васильович, це об'єднання університетів. В продовження того, що вже сказали, це так само, це дуже складна і болюча тема, це долі людей, дітей. Тому я дуже вас хочу ще раз публічно попросити не приймати кулуарні рішення в кабінетах окремих. Існує багато зараз вже розмов щодо цієї теми, я вас дуже прошу уникнути цього і щоб це був прозорий, щоб це був відкритий і прозорий процес і рішення приймалися спільно всією спільнотою. У нас є Спілка ректорів, у вас є комітет, у нас є громади, керівники ОВА, університети – це осередки життя і майбутнього, і не можуть рішення прийматись в кабінеті під настрій. І далі не буду продовжувати ще інше, що могла би зараз продовжити. Тому дуже прошу, щоб у нас була співпраця на всіх рівнях і щоб у нас була прозорість прийняття рішень, і щоб ми не збурювали людей в такі важкі часи.

Дякую. А ми завжди поруч, Оксен Васильович, якщо потрібна допомога і співпраця, а вона повинна вам бути потрібна.

**ГОЛОВУЮЧИЙ.** Колеги народні депутати, чи є в когось ще бажання прокоментувати? Будь ласка, пане Романе.

**ГРИЦУК Р.П.** Да, вітаю всіх, колеги. Я думаю, що рішення уже прийнято, ми зрозуміли... .

ГОЛОВУЮЧИЙ. Це пропозиція.

ГРИЩУК Р.П. Я думаю, що ця пропозиція прийнята, що те формулювання, яке зараз є, воно абсолютно неприйнятне, тому що це говорить про приватизацію університетів, а ми про це навіть і мови не мали. Декілька моментів я хотів би просто прояснити. Зараз у нас заборонена приватизація майна, земель національних університетів, да. Що відбувається по факту? Давайте нагадаємо, скільки кейсів ми в тому числі тут на комітеті розглядали. Про майно Шевченка, про майно аграрного, про майно авіаційного і про землі, які незважаючи на заборону спокійно собі виводились, там будується ЖК, будувались бізнес-центри і нічого не отримували університети для розвитку. Історія з авіаційним: забудували, університет по інвестиційному договору отримав квартири. Квартири потім вивели з балансу, продали, університет не отримав нічого, земель немає, забудовано все, нуль. Зате у нас заборонена приватизація, слава богу. Ми про що? Ми про імітацію чи про те, як воно відбувається в реалії. А в реалії так відбувається, що у нас приватизація заборонена, землі виводяться. КПІ, Шевченка, на ВДНГ, де з'являються ці ЖК? З території університету. Про академію аграрних наук теж можна порозказувати і про Національну академію наук і де діваються їх землі. Зате у нас заборонена ця приватизація. В тому формулюванні, в якому воно є, воно дійсно неприйнятне. Але має бути розроблена схема з великою кількістю запобіжників. Перше, про що ми говорили, - це має бути реорганізований університет, збільшений; друге – це має бути рішення колективу; третє – рішення колективу має затвердити Міністерство освіти, враховуючи свої плани. Бо, да, університету вигідно, можливо, не утримувати якесь майно, про яке сказала Юлія Миколаївна, яке просто гниє, на яке ти видатки даєш, яке створює якусь злочинну атмосферу.

Друге. Міністерство освіти погоджує.

Третє. Кабінет Міністрів має погодити цей план приватизації.

Четверте. Це те, про що сказав Сергій Віталійович, 90 відсотків має йти в університет. Щоб університет розумів, да, ми зараз приватизуємо, а потім у мене з'являться ці гроші.

І останнє. Ці гроші мають іти на розвиток університету. Да, ми зараз якусь частину, яка нам непотрібна, яка пройшла по всім стадіям погодження, даємо, але

ми потім маємо це вкласти в розвиток лабораторій і науково-технічну університету. Що у нас зараз закладено в фонд розвитку закладів освіти, які у нас є капітальні видатки? Жодних. Жодних. Без капітальних видатків, навіть щоб підтримувати діючий стан університетів, це ж просто все деградує. Відповідно оцей от єдиний крок. Навряд чи це можливо зробити за рік, тобто цю норму, навіть якщо ми в переписаному варіанті її приймемо, вона не запрацює в 2025 році, тому що треба, Іван Григорович сказав, план цих університетів. Інвентаризація, вона не проходить місяць, після інвентаризації потрібно рішення колективу в рамках стратегії розвитку університету. Після рішення колективу – МОН, Кабінет Міністрів. Ми тільки до моменту того, як приймемо, що да, оце треба прийняти, рік пройде, а потім підготовка, це ще рік, потім ще приватизація, тобто це довгий процес. І якщо ми зараз Бюджетним кодексом змінимо і дозволимо це на рік, ну це буде просто імітація, і через рік ми тут зберемося, ну ми чи наступні, колеги зберуться і скажуть, так а про що була ця норма, вона ж не дала жодного результату.

КИРИЛЕНКО І.Г. Або бардак породила.

ГРИЦУК Р.П. Або породила бардак якийсь, якщо вона буде погано прописана. Тому чи треба ця дискусія і розуміння, яка має бути правильна пропозиція? Да, треба. Чи потрібно з Мінфіном разом пропрацювати, яка норма має бути або зараз, або окремим якимось законом, який узгоджений має бути на всіх рівнях, а не через просто тимчасову річну норму в Бюджетному кодексі? Але з цим треба точно щось робити. Бо це ми не обираємо між тим, що ми зараз нічого не приватизуємо і ми в майбутньому приватизуємо, а ми обираємо між тим, що приватизовується і виводиться через схеми, чи це робиться прозоро, через купу запобіжників з тим, щоб університет дійсно заробив зараз, а не в майбутньому його кинули і повиводили те майно і ті бенефіти, які міг би він отримати з того, що відчужить своє майно чи землю. Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую, Романе Павловичу.

Колеги народні депутати, чи є в когось? Ольга Володимирівна, будь ласка.

КОВАЛЬ О.В. Колеги, кожен з нас (доброго дня!) сказав, що з майном університетів, яке не використовується або ефективно не використовується, щось

потрібно робити. Ми зараз похапцем будемо приймати норму, яка непропрацьована, яка з'явилася теж незрозуміло як і незрозуміло, за який період часу. Ми всі неодноразово повторили, що державне майно для того, щоб відправити на приватизацію і здійснити цей процес прозорим, потрібно затратити велику кількість часу, і це явно не рік, навіть якщо говорити про більш простіші кейси приватизації. Що нам дасть ось ця відміна заборони приватизації майна, навіть якщо будемо говорити, уже забуваємо про цю норму, яка була прописана про університети, майна університетів? А нічого не дасть. Тому що системно здійснити цей процес за рік буде неможливо.

А що можна буде зробити за цей рік? Можна буде породити несистемні рішення, які породять нам тільки негативні кейси, що в подальшому може цей процес зупинити зовсім. Тому ця норма не те, щоб обурить зал, вона може і застопорити прийняття всього бюджету, що сказав Іван Григорович, тому що обурених дуже багато. Обурених багато, тому що не було жодної комунікації, як із представниками Верховної Ради, народними депутатами, а з суспільством взагалі не було жодних пророблених кроків стосовно того, щоб донести позицію.

Тому, однозначно, я вважаю і підтримую рішення Сергія Віталійовича стосовно того, що перш за все ми повинні в бюджеті прописати покроковий механізм, закласти підвалини для того, щоб Кабмін проробив механізм, як буде це здійснюватися, щоб Кабмін однозначно пропрацював би перелік об'єктів, які можуть іти під приватизацію, а потім ми вже будемо говорити про те, щоб це змінювати на законодавчому рівні. Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую, Ольго Володимирівно.

Наталіє Романівно, будь ласка. Доброго дня.

ППА Н.Р. Я коротенько хочу сказати, що колеги висловили більшість моїх думок. Тому сказати публічно, що я підтримую в загальному, що треба приносити зміни, давайте обговорювати процедуру. Ту норму, яка сформульована зараз, голосувати не готова. Але те, що нам потрібно це врегульовувати, згодна. Це щоб не затягувати зараз час, так коротко. Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую, Наталія Романівна.

Ще, народні депутати?

КИРИЛЕНКО І.Г. Є пропозиція.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Да, Іван Григорович.

КИРИЛЕНКО І.Г. Все-таки це перехідні положення – раз. Слово "приватизація" повинно бути прибрано, бо воно дратівливе, воно дуже дратівливе. Всі розуміють прекрасно, за що мова іде. Доручення уряду прописати покроково те, що потім може перейти в те, що ми говоримо, покроково. Об'єднання, да, неминуче, ми це бачимо, куди нам подітися. Інвентаризація того, що об'єдналося, - яке придатне, яке непридатне. І після того ота процедура, що ми говоримо. Але слово "приватизація" в нашому рішенні прибрати. Процедура реорганізації системи вищої освіти у зв'язку із ситуацією, яка склалася. Будемо прописувати покроково, чи уряд сам розуміє, що це таке. Оце слово "приватизація" повинно бути прибрано, бо воно дратуватиме зал страшно. Крапка.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую, Іван Григорович.

Так, народні депутати, більше немає бажаючих висловитися?

\_\_\_\_\_. По цьому питанню?

ГОЛОВУЮЧИЙ. Да, ми виключно по цьому зараз говоримо, виключно по цьому питанню. Я бачу... чи хочете прокоментувати, чи... .

ЛІСОВИЙ О.В. *(Не чути)*.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Ні, як зручно. Пане Оксене, да, будь ласка.

ЛІСОВИЙ О.В. Дякую, Сергій Віталійович. Дякую, шановні народні депутати. Я згоден з більшістю тез, які тут прозвучали. Зараз у нас наступне, наступне єсть застереження, яке я хотів би дати. З Іваном Григоровичем дуже погоджуюсь щодо того, щоб ви дали доручення уряду щодо плану об'єднання.

Чому зараз, от Юлія Миколаївна права абсолютно в тому, що це виглядає хаотично. Чому? Тому що це умови свободи поки що. Ми працюємо в діалогах з університетами, іноді спонукальних діалогах, іноді з такою твердою, жорсткою аргументацією, що, друзі, подивіться на свої показники, подивіться на перспективу, подивіться на кількість вступників, подивіться на демографію, спонукаємо. Але в будь-якому разі, ви знаєте, я достатньо... певний набір кейсів,

коли люди от категорично відмовляються і ми відступаємо, і це нормально, так, тобто ми в діалозі. Не тому що ми здаємося, тому що, окей, ви, поки що ваш колектив не готовий зараз це робити. Добре. Якщо ви дасте нам доручення зробити план приватизації, це уже буде дія державницька.

\_\_\_\_\_. План об'єднання.

ЛІСОВИЙ О.В. План... Перепрошую, соррі. Прошу виключити. План об'єднання, так. Так, звичайно. План об'єднань, тоді ми, дійсно, ми візьмемо те, що ми маємо, наше бачення, з яким ми зараз працюємо в умовах свободи вибору для університетів; прийдемо до вас, прийдемо до Співки ректорів, прийдемо до громадянського суспільства, все це покажемо. Ми з вами приймемо рішення, але це вже тоді буде рішення, яке уже треба буде виконувати. І тоді ми вже не будемо мати дискусію з університетами, ми будемо говорити: "Друзі, ось узгоджене рішення, політично важке. Воно обумовлено цілим рядом аргументів".

Тому я буду дуже вдячний, якщо комітет дасть нам таке доручення: розробити такий план, принести його вам на погодження. Ми його затвердимо – і побіжим. Це буде легше всім, бо поки що ми працюємо так, знаєте, в умовах... .

*(Загальна дискусія)*

Це політична воля, дивіться, це політична воля. Сьогодні ми працюємо з ними як з партнерами, з університетами. Ми пропонуємо їм... У нас є бачення своє об'єднань в кожній області. Ми їдемо туди, ми говоримо: "Друзі, подивіться, давайте ось це зробимо". Хтось погоджується, хтось не погоджується зразу. Хтось погоджується, а потім дає задню, тому що не поділили лідерство, чи щось ще.

Тому, якщо буде таке, прекрасно. У нас уже напрацьований цей план, ми уже його представляли і Прем'єру, попередньо показували, просто для ознайомлення, що ми плануємо в умовах свободи робити далі. Якщо ми зможемо це зробити як політичну волю, узгоджену між усіма гілками влади, це буде чудово. Іван Григорович, дякую.

А друге застереження: от план приватизації майна, оцього б я не робив. Чому? Тому що нам треба процедуру виробити. Це повинно якраз залишатися в умовах свободи. Це повинно бути право вибору університету. Це вони повинні будувати свою стратегію і дивитися, яке майно їм треба залишити, як вони

планують розвиватися, які контингенти вони собі ставлять як стратегічну мету. Тому я б не робив тут... Бо це буде, знаєте, вольове рішення держави: а ми от приватизуємо стільки. Мені здається, що тут треба віддати, якраз децентралізувати це рішення. Просто прописати умови, правила гри, і на тому закінчити. І далі хай університети самостійно відповідають за це, моя думка.

ГРИШИНА Ю.М. Оксен Васильович, я думаю, що... Колеги, я думаю, що мова йшла зараз не про план конкретний приватизації, а про те, що нам взагалі потрібно почати з загального плану, яким чином цей процес буде відбуватися. Потрібно зробити, дійсно, інвентаризацію спочатку взагалі всього майна. Тому що ми декілька разів піднімали питання перед різними міністрами у сфері освіти, а яка загальна картина по майну. Ми відповідь на це питання не отримували, тому що міністерство, може зараз воно є це бачення, але до сих пір не було бачення конкретної картини з усім майном, в якому воно стані, в якому... Ну, загалом опису загального. Ми хотіли його побачити, але ми його жодного разу не бачили. Тому, я думаю, що мова йде про загальний план, перший крок – інвентаризація, другий крок – там загальні там консультації і так далі. Тобто це величезна-величезна робота, яку потрібно робити, звичайно, не так наскоку, а починати з конкретних кроків. Я думаю, що колеги всі мали на увазі саме це, і з цим погоджуюсь. А по об'єднанню університетів, я думаю, що тут тільки потрібно, Сергій Віталійович, теж правильно сформулювати це доручення Кабміну, щоб це було рішення міністерства, яке буде теж прийнято разом з громадами, разом зі стейкхолдерами у сфері освіти і обов'язково з залученням комітету, обласних влад, щоб це було саме таке рішення і спільне напрацювання, і потім представлено на загаль.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Ви зараз про о об'єднання, да, не про приватизацію?

ГРИШИНА Ю.М. Спочатку про приватизацію, а потім про ... .

ГОЛОВУЮЧИЙ. Окей. Все. Зрозумів.

КИРИЛЕНКО І.Г. *(Не чути)*.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Добре. Колеги, отже, я так розумію, що ми доходимо до якоїсь спільної думки з цього приводу.



Теза перша, яку ми впишемо в рішення комітету. Ми наполягаємо на тому, щоб прибрати з прикінцевих положень оцей абзац, який стосується втручання в Закон "Про освіту" і зняття заборони на приватизацію університетів. Це перше.

Друге. В статті 11 чи 12, яка регулює оці відсотки 50 на 50 рішенням комітету давайте рекомендуємо бюджетному комітету поставити 90 на 10 для того, щоб 90 відсотків йшло на потреби університетів, на їх інфраструктуру.

І третє. Дати доручення уряду опрацювати план об'єднання університетів, інвентаризацію майна, механізми, як буде визначатися і ким буде визначатися надлишкове майно, ким воно буде подаватися як бажання виставити його на потенційну приватизацію, ким воно буде погоджено, хто буде приймати рішення, який контроль за цим рішенням. І давайте спробуємо дати таке доручення, щоб уряд попрацював зараз і на друге читання він вийде з фінальною нормою, за яку ми проголосуємо в залі або не проголосуємо.

І тут я хотів би ще раз, будь ласочка, попросити уряд звернути на це максимальну увагу і проговорити ці норми в процесі їх підготовки з усіма нами. Чому? Тому що Іван Григорович абсолютно правий, одне слово може збити державний бюджет. Незважаючи на те, що це військовий бюджет, можна цим безкінечно прикривати будь-яку історію, але, повірте мені, до речі, треба віддати належне уряду, вже не перший рік поспіль вони подають бюджет вчасно і ми, в принципі, як народні депутати маємо люффт. Тому його завжди можна навіть відправити на доопрацювання і не прийняти одразу і буде час його прийняти до кінця року. Але ми всі ідемо назустріч один одному, давайте спробуємо пропрацювати норму так, щоб вона не збила державний бюджет. Це важливо, тому що депутати теж беруть на це... голосують врешті-решт депутати за бюджет і беруть відповідальність теж на себе, і політичну відповідальність, і особисту громадянську відповідальність. В такому вигляді, колего, окей? Да? Можемо рухатися далі.

Друга частина питання. Ми впишемо це в рішення, потім проголосуємо за спільне рішення. Друге питання дуже важливе. Я згадав, яке третє, третє буде окремо по Національному фонду досліджень. А зараз друге питання – це наш кошук інвестиційних проєктів на 25 мільярдів. Поки що виглядає, що не наш, да, Сергій Валерійович, я погоджуюся з вами. Давайте так, це той загальний кошук. Я

нагадаю зараз таку коротеньку історію цього питання, яке ми два дні тому виносили на обговорення і проговорили, достатньо отримали, в принципі, максимально ту інформацію, яку нам могло дати Міністерство фінансів в особі заступника міністра. А ситуація наступна. Кожного року ми з вами, коли отримували державний бюджет, бачили всі наші субвенції і чітко розуміли, що у нас є субвенція на Нову українську школу, на придбання автобусів, на створення навчально-практичних центрів, на укриття, на харчоблоки, Спроможна школа і будь-які інші субвенції, які у нас були, вони були вже закладені в бюджет окремими рядками. Ми з вами їх всі бачили і розуміли, що вони принаймні є. Ми завжди могли сперечатися, всередині ми не сперечалися, але з бюджетним комітетом ми кожного року потім з'ясовували, давайте додамо, давайте віднімемо, давайте передамо з однієї статті в іншу. Ми вважаємо пріоритет один, хтось вважає пріоритет інший, міністерство бачить це по-своєму, комітет бачить це по-своєму, шукаємо додаткові ресурси, але наше завжди обговорення йшло навколо обсягу цих субвенцій, а не їх відсутності чи ні. Одного разу ми з вами під час секвестру 2022 року, у нас була проблема, коли ми мріяли повернути субвенцію Нова українська школа і зробили тоді неймовірний фінт вухами, да, для того, щоб насправді її повернути, і слава богу, нам це вдалося. Це був єдиний раз, коли ми боролися за наявність субвенції. Завжди ми їх бачили. Цього року ми з вами в Законі про Державний бюджет не бачимо жодної з нашої субвенції, окрім субвенції на Нову українську школу в 150 мільйонів на підготовку, на підвищення кваліфікації, перепідготовку вчителів, всього іншого ми зараз з вами у бюджеті не маємо. Міністерство фінансів нам пояснило, що всі ці субвенції пішли в інфраструктурні державні стратегічні проекти інвестиційні, як би вони не називались. Це окрема строчка в бюджеті, в якій написано: державні інвестиційні проекти – 25 мільярдів гривень. Тут навіть незрозуміло, як подавати до неї правки, бо все, що ми можемо з вами зробити, це збільшити цей обсяг з 25 мільярдів правками або зменшити цей обсяг 25 мільярдів правками. І не дуже зрозуміло, як нам прописати ті речі, які там мають бути прописані.

У нас з вами зараз є міністр освіти і науки, я знаю, з профільним заступником, який займався цим питанням. Колеги, давайте про це поговоримо, до якої... як ви... *(Не чути)* хоче запитати, як ви дійшли до такого життя, а

насправді хотілось би, а як ви на засіданні Кабінету Міністрів це планували. Як планується ця історія, які ви маєте, я розумію, що слово "гарантії" під час майже ручного розподілу – це таке слово трішки дивнувате, але хотілося б запитати, як ви планували збереження всіх цих наших субвенцій, всіх цих сталих програм, багаторічних часто, які були до нас, які є при нас і, сподіваюсь, будуть після нас. Як ви хочете забезпечити оцю сталість реформи Нова українська школа, сталість реформи професійно-технічної освіти, все ж таки закупівлю автобусів і будівництво укриттів і харчоблоків? Це ті програми, в які ми вже влізли декілька років тому, які нам треба доводити до кінця в будь-якому разі. І більшість з них не закінчаться цього року, знов-таки це буде ще декілька років роботи, бо якщо ми вже за щось взялися, нам треба це доводити до кінця Як наприклад, Національний фонд дослідження, – побачив пані Ольгу і згадав.

Пане Оксене, розкажіть нам будь ласка, щоб ми розуміли. Бо зараз у депутатів виникає побоювання і, м'яко кажучи, да, і відверте небажання голосувати за те, чого ми не бачимо. Зараз нам кажуть, Міністерство фінансів каже: є кошик, в якому 25 мільярдів, частина з них буде розподілена на освіту, на наші інфраструктурні субвенції. Яка частина? Ну, ми не знаємо, буде приймати рішення Стратегічна рада. Клас, а ми за що голосуємо? Ми просто голосуємо за розмір кошика. Я впевнений, що буде сотня правок народних депутатів, які цей розмір кошика зведуть до нуля, я майже впевнений, тому що ніхто не хоче віддавати ручний розподіл, не розуміючи, що буде на його сферу.

Раніше ми розуміли: на сферу освіти там умовно 7 мільярдів, на культуру – 5 мільярдів, на спорт – 6 мільярдів, неважливо, це непринципово. Але ми чітко розуміли, в яких межах ми живемо, які в нас орієнтири на наступний рік і куди ми рухаємося, далі була боротьба за цифри. Зараз у таке враження, що буде боротьба за сутність, за наявність цих субвенцій. От зараз поки що думки депутатів схиляються до того, що немає сенсу за це голосувати, бо це просто незрозуміло, за що.

Оксен Васильович, вибачте, за такий вступ довгий, але хотів тих, хто не був доєднаний на минулому засіданні комітету, на минулій частині, да, щоби просто занурилися зараз у проблематику, яку ми вже проговорювали. Пане Оксене, будь ласка, поясніть нам.

ЛІСОВИЙ О.В. Зараз спробуємо колективними зусиллями пояснити настільки, наскільки ми його розуміємо. Насправді що слід зазначити? Створюється новий механізм, так, роботи з тим, що ми зараз називаємо публічним інвестиційним проектом з капітальними видатками, так. Для нас він так само новий, ми так само з коліс розбираємось у ньому, включаємось й учимось цим механізмом користуватись. Чим він спричинений? З того, що я знаю як член уряду, що насправді ми маємо доволі великий обсяг партнерських коштів, коштів країн-партнерів, які готові інвестувати у відновлення країни, в соціальну сферу України, її розвиток і так далі. Вони хочуть розуміти нашу стратегію, наші пріоритети. Вони хочуть мати верифіковані проекти, в які вони будуть інвестувати. На сьогодні, наскільки нам відомо, в ряді країн створені фонди для підтримки розвитку України: в Британії, Данії, Нідерландах і в багатьох інших країнах. На сьогодні систематично проводяться конференції URC (Ukraine Recovery Conference), проводиться систематично, на ній різноманітні проекти в доволі хаотичному вигляді подаються різними міністерствами без якоїсь загальної зведеної пріоритизації. І якщо я правильно розумію, мене, можливо, Міністерство фінансів поправить, то ідея полягала якраз у тому, щоб сформувати єдину чергу, в яку стають всі інвестиційні проекти, які претендують на отримання партнерських коштів, і уряд пріоритизує черговість цих інвестиційних проектів, або взагалі наявність їх у цій черзі, або відсутність їх у цій черзі. І з того, що я знаю, ця черга сформована вже там років на п'ять, ну, з тим орієнтиром на кошти, який ми маємо. І уряд пріоритизує в бюджеті кожного року той чи інший набір проектів.

Кожен з цих проектів, візьмемо, наприклад, один з пріоритетних проектів – це укриття в школах, підтверджений не просто ініціативою уряду – давайте будувати укриття в школах, він підтверджений пакетами проектно-кошторисних документів, які не просто існують, вони існують в системі DREAM, до якої мають доступ відповідно всі, там Міністерство інфраструктури, Міністерство фінансів, Міністерство економіки. Тобто це верифіковані проекти, які, дійсно, готові до реалізації. І тоді партнери, дивлячись на цю чергу проектів, говорять: так, ми можемо вкласти зараз гроші сюди, тому що є проект, цей проект конкретно прив'язаний, або у випадку з укриттями 200 проектів, які є, одним інвестиційним проектом укриття в школах. Але це все верифіковані цифри,

верифіковані обсяги фінансування, верифіковані місця, де це буде реалізовано, тобто практичний результат теж верифікований. Ми розуміємо, що завдяки цьому ми досягаємо такого-то результату в питанні виведення дітей ...*(Не чути)* навчання. Це як приклад. Коли кожне міністерство формує свій пакет важливих для нього інвестиційних проєктів, далі включається механізм комісії, яка розставляє пріоритети, що є першочерговим, що є в другу чергу, в третю чергу.

ГОЛОВУЮЧИЙ. А хто входе в комісію?

ЛІСОВИЙ О.В. Якщо я не помиляюсь, можливо, поправите мене, колеги, Мінфін, Мінінфра і Мінекономіки – три міністерства. І вони вже визначають пріоритет, що повинно іти в першу чергу, що в другу. А потім вони пропонують це на Стратегічну раду, і на Стратегічній раді це затверджується. Якщо я не помиляюсь, шановні там Євгене і Романе, якщо ви є, то ви мене поправите, можливо, в своїх виступах. От на сьогодні ми маємо таку картину, такий новий механізм, яким ми, власне, навчаємося зараз працювати з коліс. Можливо, виникають якісь помилки, але от така, власне, логіка цього механізму.

Що ми сформували... Насправді на Стратегічній раді і Прем'єр-міністр відзначив, і не тільки там, що два міністерства найбільш там успішно попрацювали з цим інструментом, це Міністерство охорони здоров'я і Міністерство освіти. Інші міністерства певною мірою, там з його слів, відстають, але зараз вони надолужують там ці недоліки в своїй роботі. Але я до кінця ще не зрозумів, як інші міністерства будуть доподавати проєкти і як це можуть зробити народні депутати, це питання швидше, можливо, задамо там Міністерству економіки, Міністерству фінансів, бо я тут не до кінця розумію, як можна ще змінити щось. Наразі ми маємо 25 мільярдів фінансування на публічні інвестиційні проєкти. З 25 мільярдів фінансування ми подали загально проєктів на суму яку? 36. Але нам комісія залишила... .

КУДРЯВЕЦЬ Є.В. Якщо можна, я маю тут питання.

ЛІСОВИЙ О.В. Я тоді вже до цифр вже передам, щоб я не дезорієнтував, десь не помилився в цифрі. З вашого дозволу, шановні народні депутати, передав би слово першому заступнику, який вів цей проєкт у взаємодії з усіма міністерствами, і тоді буду я. Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Да, пане Євгене, будь ласка.

КУДРЯВЕЦЬ Є.В. Дякую, Оксене. Дякую, Сергію. Вітаю всіх, колеги! Я коротко поясню ту частину, яку опрацювало і зробило Міністерство освіти, відповідно які проекти ми подали, і трошки безпосередньо весь процес додам, яким чином це відбувалося. Концепт тих публічних інвестиційних проектів, це відбувається в рамках реформи Міністерства фінансів і уряду по процедурі формування капітальних видатків державного бюджету на майбутній період в рамках середньострокового планування. Так як всі проекти, які готуються міністерствами, вони готуються не в межах наступного бюджетного року лише, а в загальній картинці з точки зору фінансування на наступні 3-5 років для того, щоб можна було планувати якраз той момент, про який зазначив голова комітету, далі тих реформ, змін і фінансування капітальних видатків скрізь роки. Тому в межах підготовки цих проектів Міністерство освіти і науки підготувало 19 публічних інвестиційних проектів. Всі ці проекти були сформовані в межах наявності стратегічних пріоритетів і були передані на процедуру оцінювання і пріоритизацію трьох міністерств. Відповідно до процедури кожен проект пріоритизується і оцінюється трьома міністерствами – це Міністерство економіки, Міністерство фінансів, Міністерство інфраструктури, відповідно до вже загальнодержавних пріоритетів, які визначені стратегіями Міністерства економіки, Мінфіну та інфраструктури. І в тому числі сюди подаються не тільки проекти, які будуть фінансуватися за кошти державного бюджету, ну, але і подаються проекти, які будуть фінансуватися за грантами міжнародних фінансових організацій, за кредити і позики.

Також хотів би додати, що коли ми говоримо про пріоритизацію фінансування державного бюджету і пріоритизацію з донорами і партнерами, у нас є Ukraine Facility, в Ukraine Facility є інвестиційні індикатори. Ukraine Facility також затверджено рішенням парламенту. Інвестиційні індикатори включають в себе ті чи інші проекти. Одним з них є також сфера освіти, і відповідно подавалися всі проекти щодо ...*(Не чути)* відповідно до Facility також. І в результаті цього проекти оцінюються, виставляються певні оцінки і відбувається засідання Стратегічної ради і затверджується єдиний проектний портфель уряду, про що було відповідно рішення Стратегічної ради у вересні цього року, 10

вересня був затверджений єдиний проєктний портфель інвестиційних проєктів. Всі ці проєкти будуть розміщені публічно на платформі DREAM, можна буде бачити стратегію уряду щодо цих проєктів протягом наступних 3 років, а не тільки на 2025 рік. Хотів би поділитися тими проєктами, які подавало безпосередньо Міністерство освіти, для того, щоб ви розуміли, який був загальний підхід щодо формування цих пріоритетів з точки зору Міністерства освіти. В першу чергу це питання безпеки і доступу до освіти, тому як пріоритетний проєкт інвестиційний Міністерство освіти подавало два великих ... *(Не чути)*, так це скорочено називається сьогодні проєкти, це облаштування безпечних умов, те, що ми з вами більш постійно кажемо, це укриття, це забезпечення сто відсотків закладів освіти ...*(Не чути)* захисту укриттями на території України з ...*(Не чути)* на території всіх зон небезпеки. Загальний проєкт Міністерства освіти був поданий на наступні 3 роки загальним обсягом 16,8 мільярда гривень для того, щоб забезпечити заклади освіти захисними спорудами.

Наступний проєкт, який подавався Міністерством освіти, це був безперешкодний доступ до якісної освіти, це питання шкільних автобусів, 2 мільярди гривень був поданий проєкт DREAM, що дозволить закупити разом зі співфінансування 750 автобусів для дітей в першу чергу прифронтових регіонів.

Далі, наступним блоком було формування задачі безпеки, протипожежної безпеки і питання безпеки самих приміщень червоної зони. Відповідно одним із проєктів, наступним третім проєктом в секторі безпеки став проєкт забезпечення протипожежної безпеки і забезпечення інфраструктури безпеки закладів. ...*(Не чути)* поданий на 1 мільярд гривень для тисячі закладів освіти, які надають освіту очно у червоній зоні.

Наступний блок проєктів у нас був пов'язаний з підтримкою сталості реформ. Таким чином ми поділили в процесі підготовки бачення на проєкти, які забезпечують безпеку доступу далі на продовження сталості відповідної реформи.

Перше, це реформа Нової української школи, інфраструктурний проєкт. Як ви правильно зазначили, пане Сергію, навчання ...*(Не чути)* так як це є некапітальні видатки. Стратегія уряду щодо інвестиційних проєктів є саме забезпечення сталості капітальних видатків, якщо уряд вже визначив пріоритетом цей проєкт, це буде означати, що він далі буде продовжувати фінансувати цей

проект в межах цього процесу. Тому ми визначили капітальні видатки Нової української школи як інвестиційний проект. Він складається з частин продовження відповідного пілотування і забезпечення нових класів, в яких відбувається навчання за процесом Нової української школи. І також в частині цього інвестиційного проекту вперше додано пілотування навчального середовища в 30 вже ліцеях, які будуть пілотувати старшу профільну школу.

Друга реформа, яка стала частиною інвестиційних проєктів, - це модернізація майстерень лабораторії закладів професійної фахової передвищої освіти. Це проєкт, який поданий від загальної вартості на наступний рік 1,3 мільярда, на наступні роки також подані інші цифри, який дозволить продовжити реформи створення НПЦ, до 150 нових НПЦ, і 20 проєктів спрямованих на модернізацію, які забезпечать відновлювальну енергетику в закладах професійної освіти. Наступна реформа, яка продовжується шляхом створення публічного інвестиційного проєкту – це реформа харчування, одна з важливих реформ, яку сьогодні здійснює уряд України, і відповідно був поданий проєкт щодо придбання обладнання і створення модернізації харчоблоків в закладах освіти на наступний рік, і подавалася заявка Міністерством освіти в межах 1,5 мільярда гривень.

Наступна реформа, яка також є в цій складовій, - це розвиток і модернізація до відповідних інфраструктур для забезпечення матеріально-технічної бази закладів наукових установ в закладі вищої освіти. Крім того подавалися такі, це в цьому блоці великих реформ, продовження реформ і продовження безпосереднього процесу.

Крім того, є третій блок, який не був раніше, але в тому числі Міністерство освіти, враховуючи стратегію, розуміло їх необхідність або імплементацію, або підняття це на рівень інвестиційних проєктів для того, щоб це стало частиною майбутньої стратегії, це придбання допоміжних засобів для навчання для осіб з особливими освітніми потребами в межах нашого напрямку розвитку інклюзивного простору і безбар'єрного простору в системі освіти. Окремо також подавався інвестиційний проєкт щодо укриттів закладів дошкільної освіти. Дошкільні заклади є, власне, повноваженнями громад, але відповідальність уряду в тому, щоб діти мали доступ до захищених просторів. Також подавалися Міністерством освіти проєкти, пов'язані з зміною змісту освіти. Відповідно це



навчальний предмет "Захист України" і забезпечення відповідного обладнання для викладання цього предмету. Забезпечення викладання начального предмету "Технології" також подавалися в частині цього. І забезпечення викладання Технології я вже озвучив. Таким чином всі три блоки створили можливість нам забезпечити сталість тих реформ, які здійснювались, плюс продовжити і пріоритезувати ці напрямки, які є. Загально, ви правильно озвучили цифри, загально МОН подало 19 публічних проєктів на 36,5 мільярда гривень, з них Міністерство економіки, Мінфін і Міністерство інфраструктури оцінило на високому рівні 10 проєктів, які визначені як пріоритетні, і на них будуть відповідно алоковані кошти. На сайті Кабінету Міністрів і Міністерства фінансів розміщена презентація в цілому засідання єдиного проектного портфелю здійснення інвестиційних проєктів публічних. Я можу для полегшення... . (Не чути) також скинути окремо, там розміщена вся логіка, як виставлялись оцінки міністерствами трьома, які проєкти пройшли оцінювання, які проєкти не пройшли оцінювання. Серед освітніх проєктів також подавались проєкти регіонами на відбудову тих чи інших об'єктів в межах інфраструктурних проєктів, які керує Міністерство інфраструктури. А також визначається... .

ГОЛОВУЮЧИЙ. Пане, пане Євгене, ми дякуємо, дякуємо вам, дякуємо, що приділили свій час. Нам, в принципі, все зрозуміло, зараз вже всі подивилися таблицю. Вам щиро дякуємо за те, що ви в іншому часовому поясі знайшли час в незручний для себе час і приділили нам увагу. Далі ми, якщо ви не заперечуєте, ми продовжимо далі обговорення народними депутатами. В принципі, нам зрозуміло. Дякую, пане Євгене.

КУДРЯВЕЦЬ Є.В. Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Отже, колеги, перед тим, як зараз перейти до обговорення, значить, позиція зрозуміла. Я хочу пару моментів відзначити. Партнери хочуть розуміти стратегічні проєкти уряду. Буду відвертий, ми теж хочемо розуміти стратегічні проєкти уряду. Тому не бачу жодних проблем їх розписати. А виглядає зараз наступним чином. Є проєкти Міністерства освіти на загальну суму чи то 29, чи то 36 мільярдів в залежності від того, як дивитися, чи все включати, чи не все включати, ще ті на загальний кошик в 25, вже є перевищення того, що

хоче Міністерство освіти. Є проекти Міністерства охорони здоров'я, є ще міністерства, які ще не встигли прокинутися вчасно і зараз подадуть свої проекти. Врешті-решт є три міністерства, які будуть розглядати все ж таки пріоритетність цих проектів. Тобто виглядає це таким чином, колеги, от беремо на прикладі нашого комітету, у нас 11 членів комітету, кожен з них подав свої проекти, ми їх всі тут обговорили, подаємо кудись, а розглядати ці проекти буде умовний, при всій повазі до них, Гетманцев, Наталуха і Третьякова. Три інші комітети, до яких ми не маємо стосунку. Тобто ми подаємо все це, ми тут між собою домовились, бачимо пріоритети, бачимо сталість реформи, бачимо необхідність продовження, клас, подаємо, а три інші людини будуть їх розглядати і за це ми змушені чомусь проголосувати.

Ця позиція, відверто, як була незрозуміла, так і незрозуміла зараз. Я не бачу проблеми, якщо Стратегічна рада чи ця трійка, яка це буде визначати, чи якась інші комісія готова бачити пріоритети, які узгоджені з партнерами, то чому нам відразу не вписати ці пріоритети строчками в державному бюджеті, в рамках стратегічних проектів нехай буде розбито собі, да і все, там далі вже деталі цифр.

Тому я розумію, що ідея така, щоби між першим і другим читанням якимось чином це було підготовлено. Мені відверто як людині, да і кожному з нас, які вже 5 років працюють на своїх посадах з державним бюджетом, просто фізично незрозуміло на клітинному рівні, як подавати правку, як подавати правку в статтю, яка просто містить фразу: державні інвестиційні проекти з цифрою 25 мільярдів. Логіка підказує, що ми можемо подати або збільшення цієї цифри, або зменшення цієї цифри і, в принципі, нічого більше. І оце нас дивує, ми не розуміємо, що нам зараз з цим робити. Ми погоджуємося абсолютно з тими пріоритетами, інвестиційними проектами, які показав зараз пан Євген, які підготувало Міністерство освіти. Да, ми можемо сперечатися між собою на тему, що зараз більш пріоритетно, що менш пріоритетно, чи треба зараз закуповувати рамки в школи, чи все ж таки нам варто побудувати спершу укриття. Це питання дискусійне, да, що в рамках Нової української школи, наскільки пріоритетно порівняно з цими видатками на безпеку, наприклад, наскільки пріоритетна Нова українська школа. Це філософські питання, дискутувати можна про них безкінечно. Але коли ми не бачимо їх в принципі, ми бачимо тільки бажання

Міністерства освіти, і це цілком нормальне і природне бажання, але ми не бачимо, що буде з цим бюджетом далі і за що нам голосувати. Чесно. От відверто, я не бачу. Колеги, давайте поговоримо про це, я просто не уявляю, що робити. Я єдине, що зараз запитаю, якщо з нами на зв'язку є, напевно, Роман Володимирович Єрмоличев, я би хотів запитати, щоб ми просто для себе розуміли. Пане Романе, проясніть, як нам подавати правки для того, щоб це було враховано під час підготовки до другого читання. Просто технічного механізму, якщо можна.

ЄРМОЛИЧЕВ Р.В. Так. Доброго дня, шановні народні депутати! Я так розумію, що, мабуть, зрозуміло, Міністерство освіти разом з вами з колегами, з народними депутатами, мають пройтися по тим всім проєктам, які Міністерство освіти подавало. Звичайно визначити, виходячи з ваших пропозицій пріоритетність, да, відфільтрувати те, що дійсно може бути враховано на 2025 рік.

Саме редакція цього пункту, ви можете написати, наприклад, під час розподілу капітальних видатків врахувати такі-то пріоритети і відповідно визначити напрями щодо капітальних видатків: там укриття, шкільні автобуси і все інше. Тобто... .

ГОЛОВУЮЧИЙ. З цифрами?

ЄРМОЛИЧЕВ Р.В. З цифрами, звичайно. Так, пріоритети, звичайно, ви можете подавати з цифрами.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Тобто ми можемо в принципі, по великому рахунку, подати з правками умовно, як це було в минулих роках...

ЄРМОЛИЧЕВ Р.В. Да.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Забезпечити там субвенцію на нову Українську школу там 1,5 мільярдів і так далі.

ЄРМОЛИЧЕВ Р.В. Да, можете так. А можете, в принципі, зацентувати увагу на ту бюджетну програму, де ви от казали, що там є коштів 25 мільярдів, можете при розподілі цих видатків до другого читання врахувати таку-то пріоритетність в капітальних видатках у сфері освіти і уже з конкретними напрямками, які ви вважаєте... .

ГОЛОВУЮЧИЙ. Окей. Дякую. Хоча б механізм більш-менш зрозумілий, як це робити технічно. Колеги, тепер вам, будь ласка. Іван Григорович.

КИРИЛЕНКО І.Г. Сергій Віталійович, одна ремарка. Всі виступаючі, хто говорять, заступник міністра, Міністерство освіти. У нас Міністерство освіти і науки. Друзі, в посланні Президента в минулому році на першому місці, що стоїть з десяти напрямків – розвиток освіти і науки. Ворога можна перемогти тільки технологічно, інноваційно і інтелектуально. Чи є у цьому кошику, бо я подивився і ми пробіглися з колегами, чи є у цьому кошику фінансування оцих технологічних ядер, точок росту, де ми переможемо ворога? Де об'єднання зусиль тих, хто сьогодні робить прориви? Я цього не побачив. Може, це в іншому міністерстві знаходиться? Може, це Міністерство оборони веде? Але ж ви праві абсолютно, що ті міністерства, які будуть підводити підсумок і визначати, кому: каждой сестре по серьге. А там я не відчуваю, що там можуть бути такі враховані підходи. І тоді залишається Міністерство освіти і науки, бо це питання науки все-таки. Прориви без науки технологічні, інноваційні без науки неможливі тим паче у воєнній сфері зараз. І те, що ми це здатні робити, ми це зараз бачимо, друзі. Вглиб ворога ми своєю зброєю завдаємо величезних втрат. Це називати треба. Ми їх ні ресурсно не зможемо перемогти, ні кількістю техніки, ні кількістю людських життів. Саме дороге – це людське життя. Ні умом, не числом та умением, да, як казав класик. Я не відчуваю, що цей пріоритет є, я його не відчуваю, я його не бачу. Тоді застрельщиком повинні бути ми – Міністерство освіти і науки, Комітет освіти і науки. Це ремарка.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Юлія Миколаївна, будь ласка.

ГРИШИНА Ю.М. Дякую, Сергій Віталійович. Оксене Васильовичу! Зараз, я зберуся трошки. Давайте так, колеги, ми обговорюємо фінансовий план на наступний рік. Дякую. Обговорюємо план фінансовий функціонування системи освіти і науки на наступний рік. Тільки що доповідав перший заступник міністра освіти і науки, всі чули і дякували, що він підключився, це дуже дякуємо, пане Євгене, що ви підключилися і доповіли нам. В мене питання, який досвід системи державного управління має перший заступник і який досвід, скільки років він має в роботі з фінансовим документом, основним фінансовим документом держави, і чи має він взагалі якийсь досвід? Це перше питання.

Друге питання, яке впливає з першого, що, мабуть, всі повинні зрозуміти, що ми з вами, ви особисто, ви, міністр освіти і науки, а ми Комітет освіти і науки, коли ми говоримо про бюджет, ми говоримо про гарантію існування і функціонування системи освіти і науки в країні. Ми всі розуміємо, що третій рік повномасштабного вторгнення, ми розуміємо, що велика проблема з коштами і так далі, але наша справа зберегти, ну як мінімум зберегти, щоб ця система освіти працювала і далі. Я з доповіді пана Євгена, ну, мабуть, разів п'ятдесят, потім перестала рахувати, чула слово "проєкт". Проєкти, проєкти, проєкти, проєкти. Можете подивитися у вікіпедії, що таке проєкт, я вважаю, що слово проєкт використовувати стільки разів, коли ми говоримо про фінансовий план держави, є недоцільним, оскільки ми говоримо про гарантії. Тобто ми говоримо про ті... коли ми говоримо про бюджет, ми говоримо про гарантії, які ми проголосуємо, тобто які ви пропрацювали там, повинні були пропрацювати пів року, а потім ми в парламенті допрацювати разом з вами і довести до якогось там стану, і потім проголосувати в парламенті. І це гарантовані, забезпечені фінансами напрямки збереження і функціонування системи освіти. Ну, ви ж це розумієте, правильно?

Тому, коли ми говоримо просто про проєкти тоді, коли мова йде про голосування бюджету, ми всі і сидимо тому з такими обличчями, ми не розуміємо, як це буде працювати взагалі, чи забезпечимо ми головне наше завдання фінансування основних програм системи освіти і науки. Ви як міністерство освіти визначаєте політику. Чи забезпечить цей бюджет існування в системі освіти і науки на наступний рік? Тому що коли ми говоримо про те, що подаються проєкти, я не розумію, і зараз нас дивиться велика кількість людей, буде переглядати цей комітет, тому що дуже мало комунікації громади, області, не розуміють, що буде з бюджетом. Коли ми побачили інвестиційні проєкти в бюджеті, ми як парламент теж не зрозуміли, про що іде мова. Розумієте? Ніхто в цій країні на сьогодні не знає, про що йде мова. Ми тільки що почули пана Євгена, і питань ще більше тепер у нас у всіх. Тому що, з одного боку, дійсно, війна і, можливо, потрібно, планування по-іншому буде відбуватися, тому що великі є виклики. Але з іншого боку, не можна на проєктах будувати голосування парламентом державного бюджету. Я не розумію, які фінансові гарантії ми отримаємо існування системи освіти і науки. А ми повинні їх дати людям, ми

повинні їх дати, вони повинні бути. Тільки що нам перерахували проекти, які ми і так знаємо, ми і так знаємо, що пріоритетність – це укриття, пріоритетність – це автобуси, профтехосвіта. Ми над цими пріоритетами працюємо кожен рік, і ми добивалися завжди, щоб вони були проголосовані. І ми, як казав Сергій Віталійович, ми говорили про цифри, ми сперечалися, де більше, де менше, зараз ми просто говоримо про проекти, про перелік проектів і що хтось буде визначати їх пріоритетність, і визначати, чи будуть вони взагалі профінансовані. Пане Євгене, у мене питання. А якщо ця стратегічна комісія не прийме таке рішення? Скажіть, будь ласка, які гарантії перед кожним українцем, який працює в системі освіти і науки, якщо ця комісія не визначить ці напрямки пріоритетними? Які у нас гарантії ви як міністерство заклали і ми як комітет повинні підтримати в залі, що це буде профінансовано, якщо вони не підтримають цю пріоритетність? Чи було... Ви говорите там про 200 проектів, які подані. Чи означає це, чи проведена була комунікація з громадами, з областями? Ви ж зрозумійте, що ось навіть ця система DREAM, вона нова, вона нова, і велика кількість людей в районах, там в областях не знають ще як це робити, вони тільки зараз ще працюють. Як буде з тими, хто не подав свої проекти? Як ви збираєтесь реалізовувати програму офлайн, коли, наприклад, ви закладете укриття, а їх не визнають пріоритетними? І по досвіду, я можу поділитися з вами досвідом того, що фінансування системи освіти і науки, на жаль, ми про це говоримо багато років, але, на жаль, воно тільки останніми роками якимось за допомогою нашої роботи, тому що ми принципово ставили питання, ми ночували з Сергієм Віталійовичем на засіданні бюджетного комітету роками для того, щоб вибити фінансування системи освіти і науки. Тому що, на жаль, воно ніколи, роками, десятиліттями не було в пріоритеті нашої держави. І зараз, під час війни точно цього не буде в пріоритеті. Як ви забезпечите функціонування цих напрямків, як? Дякую.

ЛІСОВИЙ О.В. Юлія Миколаївна, дякую. Дякую за таку емоційну, і правильно емоційну, ноту, тому що, дійсно, освіта не була в пріоритетах. І це важливо, що ви турбуєтесь про те, щоб ці пріоритети були захищені.

Я, може, просто не дуже чітко в своєму вступному сказав, як працює механізм. Вони уже проголосовані Стратегічною радою. Тобто комісія вже відібрала, розставила пріоритети, Стратегічна рада розглянула цей список

пріоритетів, і вже проголосувала, Стратрада прийняла це рішення перед тим, як подавати до вас. Тому проголосовані Стратегічною радою проєкти складають 11 мільярдів гривень. Це та наша доля освіти в цих 25 мільярдах. Тому це вже гарантія, уряд уже прийняв рішення під головуванням Прем'єр-міністра, який є головою Стратегічної ради. Цей перелік вже затверджений.

Щодо системи DREAM, я хотів би тут дати коментар. Там сьогодні уже є накопичений досвід громад, обласних військових адміністрацій, які користуються системою DREAM дуже уже успішно, якісно. Вже більше року ми її використовуємо. Ми розподіляли через систему DREAM уже в цьому році всі попередні субвенції. Голови ОВА, голови громад уже вміють з цим працювати. І от всі ці проєкти, вони чому так і називаються - проєкти, тому що під ними всіма фактично є прорахована проєктно-кошторисна документація або прораховані кошториси, якщо це не стосується будівництва. Наприклад, та ж сама закупівля автобусів, там вираховано потужності виробництва українського і так далі.

Тому ця система DREAM уже добре працює, вона вже довела свою ефективність. Це прозорий інструмент. Громади, які подаються туди, обласні військові адміністрації бачать своїх конкурентів, бачать себе всередині, бачать... там розроблена критеріальна модель. Тобто це хороший прозорий інструмент і його треба, так, його треба просто імплементувати, імплементувати. Сьогодні ми вже бачимо, як народ за цей рік навчився ним користуватися дуже добре. Ми пропустили через нього харчоблоки, пропустили укриття, пропустили багато цих інфраструктурних проєктів. Воно добре працює, люди учаться це робити.

Ну, а Кудрявецю можете довіряти, це людина, яка понад десять років у бюджетуванні, і в закладі як заступник директора займався бюджетом, і в... В закладі освіти, в Малій академії наук він займався бюджетом як перший заступник директора, він цим... бюджетування державне він знає знизу, з низів, так, можна сказати, від школи.

\_\_\_\_\_. *(Не чути)*

ЛІСОВИЙ О.В. Але він працював із бюджетним ..., це ж Національний центр, от центр ЮНЕСКО. І міжнародне бюджетування, і відповідно має три профільні освіти: дві українські, одну зарубіжну, яка стосується фінансів, у тому

числі публічних фінансів, управління проєктами. Тому він кваліфікована людина, можете довіряти. І це свідчать результати, тут ви можете бути переконані, тому що і те, що Прем'єр-міністр прокоментував, що ми успішно в цьому новому механізмі, ми два міністерства, які найуспішніше попрацювали. І те, що ми перше міністерство, яке підписало зі Світовим банком (*нерозбірливо*), це ми в країні перше міністерство. Це якраз те підтвердження кваліфікації пана Євгена, тому можете бути впевнені, більш з ним комунікуйте, він добре володіє питанням.

ГРИШИНА Ю.М. Оксен Васильович, я вам дякую. Я просто хочу так задати питання важливе, я думаю, тут для всіх. Тобто ви фактично як міністр гарантуєте зараз, гарантуєте, да, що в нас... тобто ми далі, звичайно, будемо ще говорити про проєкт, який це перелік пріоритетів, хто їх, ми ж їх і не бачили. Головне, щоб ви прогарантували нашим освітянам і науковцям, що будуть профінансовані, що в них є гарантії фінансування взагалі системи освіти і науки на наступний рік.

Оце зараз дуже важливо, щоб ви про це сказали, тому що зараз це виглядає – проєкти, проєкти, якщо буде визначено і так далі, це виглядає достатньо... це викликає великі переживання у нас. Тому, будь ласка, дайте цю гарантію, ми потім підемо далі обговорювати.

ЛІСОВИЙ О.В. Юліє Миколаївно, гарантію, звичайно, дати можу тільки одну, це те, що стратегічна рада прийняла ці пріоритети. Все. На 11 мільярдів стратрада під головуванням Прем'єр-міністра прийняла перелік цих пріоритетів, які вкладені в ці 25 мільярдів. Але тут є одне застереження: ніхто не може зараз дати гарантію, бо всі соціальні видатки фінансуються партнерами, от у чому справа, вони всі фінансуються партнерами. І все залежить від того, чи будуть ці джерела забезпечені. Але це більше Мінфін компетентний прокоментувати, чи є ці джерела під ці видатки.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую. Іван Григорович, будь ласка.

КИРИЛЕНКО І.Г. Сергію Віталійовичу, я хочу узагальнити от те, що ви, скільки вже, два дні говорите, і не одну хвилину. Друзі, в залі, там, де відсилочна норма і невизначеність 25 мільярдів, в залі однозначно буде подразником. Це ручне управління, це шлях до корупції. Це шлях до суб'єктивізму. Ви сьогодні щойно сказали, Оксене Васильовичу, що вже Стратегічна рада рішення по суті



прийняла. Поки не буде це додатку до другого читання, в залі ця норма буде викликати величезні дискусії і сумніви в чесності намірів. Додаток до другого читання. Це те, що Сергій Віталійович постійно говорить. Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую, колеги. В мене теж є репліка з цього приводу. Наталіє Романівно, секунду, я зараз свою сформулюю і передам вам слово.

Ви кажете Оксен Васильович, що у вас Стратегічна рада прийняла рішення. Я тоді не дуже розумію, чому Стратегічна рада це не вписала, цифри просто строчками в бюджеті. Вони дали гарантію. При всій повазі до цих людей, я справді їх щиро поважаю, але це внутрішня гарантія для вас, но точно не для нас. Для нас тут гарантій немає. І нічого ніхто не буде нести відповідальність, якщо ваша цифра в 11,6, чи скільки вона затверджена, завтра стане цифрою 8 або 4. Так ся стало. *(Шум у залі)* Вибачте, одна ракет в київській міст, який з'єднує правий і лівий берег, і всі стратегічні проєкти підуть на відбудову цього моста, бо це просто життєво необхідно для країни. І не дай боже, це станеться. І тому для нас це величезне питання. Це перше.

Друге. Це те, я боюся, що ми зараз можемо не завершити засідання комітету. У нас в понеділок останній день подачі правок і пропозицій, це робочий день. Вам задача була поставлена Кабінетом Міністрів узгодити, принаймні по моїм даним і те, що каже Міністерство фінансів, з комітетом інвестиційні проєкти. У нас є свої думки в кожного з приводу цих інвестиційних проєктів і з приводу їх пріоритетності, і з приводу їх сум.

Я б хотів, щоб ми окремо з вами сьогодні ввечері, завтра, ми на роботі 24/7, в неділю зібралися всім разом, з міністерством, разом з усіма членами комітету, і проговорили всі ці інвестиційні проєкти. Ми в понеділок будемо подавати фінальні свої правки, кожен окремо і комітет разом, і в нас є серйозні питання. Я хочу просто озвучити деякі цифри, ми потім предметно дуже з вами поговоримо на всі ці цифри, по кожній з цих цифр.

У нас закладено, наприклад, збільшення субвенції на навчально-практичні центри в професійній освіті. Класна ідея, ми її відстоювали з першого дня, як ми потрапили в парламент. Вона була і до нас запроектована, ми її збільшували і ми її постійно, дякуючи Ользі Володимирівні, яка постійно локомотивом цього, драйвером цього питання виступала, ми кожного разу її збільшували, ми кожного

разу будували навчально-практичні центри. Але зараз, от ми запросили на минулій частині засідання комітету у Романа Єрмоличева дані по використанню субвенцій, так от я вам по пам'яті можу сказати, процент використання субвенцій на навчально-практичні центри, на їх створення станом на 25 вересня, це позавчора, складав 2,1 відсотка.

Притому, Ольга Володимирівна, коли ми затвердили рішення комісії, в квітні? В квітні. В квітні ми затвердили, може, в травні, повний розподіл. Це була перша з готових субвенцій Міністерства освіти, яку ми першу повністю затвердили розподіл, один раз ми повернулися по якомусь одному чи двом закладам перерозподіл там через місяць, вони з травня місяця затверджені. Гроші виділені нашим бюджетом. Використано 2,1 відсотка, за даними казначейства.

\_\_\_\_\_. А чому?

ГОЛОВУЮЧИЙ. Класне питання: чому.

Я вам можу сказати по будь-якій із субвенцій. А?

\_\_\_\_\_. *(Не чути)*.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Ну, тим більше, тим більше. Це сумарне використання, колеги, - 2,1 відсотка, це трагедія. Навіщо ми її збільшуємо тоді в рази, якщо ми не можемо впоратися із сумою в 500 мільйонів, яка сьогодні, да, здається, на цей рік? Дивіться, не так все однозначно, я все це чітко розуміє, питання в наступному. Ми говорили про це вчора з Міністерством фінансів. Є серйозне обґрунтоване побоювання, що ці субвенції не будуть використані до кінця і гроші просто позгарають. На Нову українську школу 0,2 відсотка використано. Субвенція, дивися, це субвенція, яка іде з року в рік, ну, є нюанси. Да, це касові видатки казначейства, це те, що вже пішло, це те, що вже пішло в освоєння.

Чи будуть вони використані до кінця, чи проводяться там зараз тендери? Що там зараз відбувається? Да, воно все може бути в процесі, тільки, колеги, зараз завершується вересень місяць, залишається: жовтень, листопад, грудень, де Міністерство оборони просто викотить свої першочергові потреби, і казначейство на цьому закриється.

\_\_\_\_\_. *(Не чути)*

ГОЛОВУЮЧИЙ. По-різному. Найкраще використання субвенцій на автобуси – аж 35 відсотків. Но там можуть бути справді зараз в тендерах, в процесах. Але питання в тому, ну, серйозно ми... Я не про те, що... я розумію, що вони можуть бути використані до кінця року. Але, колеги, ми же на цьому вже наголошуємо п'ятий рік поспіль під час розмови про бюджет. Для чого всі ці субвенції? Всі ці субвенції для того, щоб діти 1 вересня їх всі отримали.

Зараз з 1 січня перестаємо фінансувати, згідно рішення уряду, школи, в яких менше, ніж 45 дітей. Всі ці громади розуміли це вже влітку, коли було прийнято рішення. Частина з них вже оптимізували свої заклади станом на 1 вересня, розуміючи, що з січня фінансування на них не буде. Вони їх оптимізували, понизили ступінь, можливо, деякі закрили. Їм потрібні автобуси для довозення, використана субвенція 35 відсотків. Нема автобусів для довозення цих дітей.

Ну як ми так робимо, чому в нас Нова українська школа не встигає до 1 вересня? Чому, я мовчу зараз про підручники, це окрема буде тема для розмови, як у нас так відбувається, що ми... Я розумію, укриття, там довго будувати, є підземні школи, є серйозні зараз укриття, там справді надовго, і це можливо навіть і не до нового року, а і далі, тут якраз можна зрозуміти. Те, що можна витратити, те, що можна зробити, от нічого не зроблено в професійній освіті за рік, от нічого не зроблено, ні закону немає, нічого немає. Зате всі займалися емпечешками і не використана субвенція. Колеги, це вже просто відверто скочує мене в неприйнятні емоції, дуже б не хотілось до них переходити.

Але давайте сядемо і між собою поговоримо по інвестиційних проектах, є питання по них, є речі, які нам потрібні. Ми мало звертаємо увагу на старшу профільну школу. Що ми заклали в ті субвенції для майбутньої мережі старшої профільної школи? Що? Ми знову підемо у субвенцію, знову будемо закупати парти, інтерактивні дошки, якість обладнання, яке ми закупаємо і так кожного року. У нас через 3 роки всі підуть в нові 10-12 класи. Господи, у нас, вибачте, і субвенція по захисту України не використана, м'яко кажучи, а діти вже пішли за новими програмами, вже пішли в нові осередки, в яких не закуплено обладнання. З 2,9 мільярда використано лише 430 з 2,9, 2,4 мільярда лежать на рахунках. І вони доступні до використання, все готово, порядки готові, тільки діти вже пішли в старі приміщення.

Це серйозно викликає серйозні питання. Давайте... Знову-таки я хочу з колегами порадитись, з колегами з комітету. У мене пропозиція є наступна. Давайте зараз оцю частину, ми зараз перейдемо до інших частин питання, оцю частину, яка стосується інвестиційних проєктів, прийняття рішень, давайте відкладемо на понеділок, я хочу, щоб ми зустрілися і між собою поговорили. Сьогодні, завтра – обирайте час. Завтра субота, я сподіваюсь, що всі онлайн зможуть підключитися. Давайте пройдемося по кожному проєкту. Давайте просто з'ясуємо причини невикористаних коштів, чому воно у нас горить, чому ми не виділяємо і не можемо профінансувати. Держбюджету плюс, Мінфін скаже, клас, у нас економія, там трішечки, там трішечки, там трішечки, менший дефіцит, менше боргових зобов'язань, все клас, тут питань немає. Але освіта отримує наперед гроші і не використовує їх до кінця. Це трагедія. І давайте поговоримо про інвестиційні проєкти, під які з них насправді є ПКД. Бо у мене є підозра, що на ті, що зараз, не будуть всі використанні на укриття, і наступного таке може бути. Давайте просто поговоримо, наскільки воно готово. Ми не проти, щоб вони були, ми тільки – за. Ми готові навіть боротися за збільшення, але давайте по них пройдемося, да в закритому режимі без нікого, бо там будуть дуже серйозні розмови між собою. Давайте спробуємо на завтра. Як ви, колеги, як ви думаєте Сергій Валерійович, Іван Григорович?

КИРИЛЕНКО І.Г. Одне питання тільки.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Без мікрофона не можна, Іван Григорович, вибачайте.

КИРИЛЕНКО І.В. *(Не чути)*... це тихенько робота всіх разом взятих для того, щоб під кінець року фінансування ... *(Не чути)*

\_\_\_\_\_. Не чутно.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Понятно, що не чутно. Іван Григорович, без мікрофона.

КИРИЛЕНКО І.Г. Шукати потім джерела ті, де потихеньку можна було б забрати там, там, там. Сергій Віталійович ... *(Не чути)*.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Да, я розумію. Дивіться, Іван Григорович запитав про причини, чому так стається. Причини комплексні насправді. Тут і невчасно затверджені порядки, і, вибачте, трішки іноді криві порядки. Це питання і

казначейства зокрема. Але це найголовніше питання це те, яке ми кажемо з року в рік: всі ці субвенції повинні бути використані до 1 вересня, бо тоді не буде проблем з казначейством. Всі, хто працюють в системі державного управління якийсь час, чітко знають, на кінець року у нас починається жорстка пріоритезація того, на що ідуть гроші. Це звичайна історія. Під кінець року, повірте мені, зараз знову з'являться потреби: Міністерство оборони, Служби безпеки, Головного управління розвідки – це неминуче і ми все це знову кинемо на них, тому що всі розуміють пріоритет. І ніхто слова не скаже ні ми, ні ви, ні міністерства – це очевидно. Навіщо просто дотягувати до цього моменту для мене величезна загадка. Не будемо чіпати, дивіться, не будемо чіпати навіть ефективність використання. Це свої моменти, навіщо там було то робити або то робити.

Дивіться, ми вже приймали таке рішення, Кабінет Міністрів прийняв рішення, ми прийняли рішення під час формування минулого бюджету, всі несуть за це відповідальність. Але якщо є кошти і їх не використати – це трагедія. Я вважаю, що ці люди мають нести персональну відповідальність, які за це відповідають. Ну, це просто... Я вже не хочу чіпати зараз слово АІКОМ, бо зараз мене взагалі розірве зсередини. Але є речі, які просто треба робити.

Давайте, якщо ви заперечуєте, колеги, якщо всі з цим погоджуються, давайте зробимо на завтра Zoom між собою, поговоримо про інвестиційні проекти і в частині інвестиційних проектів рішення приймемо. В понеділок на ранок зробимо засідання комітету і затвердимо це рішення, щоб ми всі могли подати правки і комітетські, і персональні. Я впевнений, що ми підтримаємо більшу частину, але нам треба між собою поговорити, щоб ми просто з'ясували стосунки відверто. Наталіє Романівно, будь ласка.

ПШПА Н.Р. Дякую, голово.

Ви сказали, ще більше, ніж я планували, то зосереджуюсь на тому, що минулого комітету згадувала, я хотіла побачити звіт і ситуацію із субвенціями, використаннями, порядками і так далі, і відповідно я підтримую. І мені бракувало, по-перше, я не побачила випадково в матеріалах, перелік того, що вирішили Стратегічна рада по ...*(Не чути)* я особисто цього не бачила. То відповідно я так розумію, що є у нас там завтра побачити, до понеділка опрацювати ...*(Не чути)* хотіла бачити тільки проекти у вигляді ...*(Не чути)* субвенцій і ...*(Не чути)*

Моя позиція по цьому така. Дякую. І будемо чекати в комітеті ...*(Не чути)* мільярдів, які треба залучити без розуміння, на що воно буде, чи за якими воно там точно закріпленими там статтями чи проектами буде ...*(Не чути)*. Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую, Наталіє Романівно.

Шановні колеги, давайте тоді ми по цьому питанню зараз завершимо, по цій частині питання ми зараз завершимо. Ми домовились, завтра проведемо робочу зустріч, призначимо на понеділок засідання комітету, яке затвердить в цій частині проект рішення. А тепер, шановні колеги, давайте поговоримо... .

КУДРЯВЕЦЬ Є.В. Сергій Віталійович, якщо можна, один дуже швидкий коментар. Я думаю, можливо, Роман Володимирович теж доповнить.

Справа в тому, що між першим і другим читанням, до другого читання має бути додаток з переліком. Не буде можливості потім в ручному режимі це змінювати. Тому це в контексті гарантій, про які були запитання. Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Розумієте, в чому нюанс, пане Євгене: ви ще не пройшли, уряд ще не пройшов перше читання. Перше читання бюджету розглядається трішки за іншою процедурою, ніж всі інші закони. Ми подаємо правки до першого читання, і тільки після цього уряд матиме дві можливості: наші конкретні правки врахувати чи відхилити, або... точніше, бюджетний комітет, або дати доручення уряду цю правку, ну, власне, що і буде зроблено в даному контексті по цьому, очевидно, рядку, ніяк інакше воно бути технічно не може, буде доручення уряду з усіма оцими 400 депутатів, помножити на X правок, які вони туди подадуть, все це опрацювати. І уряд вийде на друге читання. Але в нас зараз питання взагалі голосування за перше читання стоїть. Пане Євгене, отут тому нам потрібно зараз між собою говорити. Бо в нас 1 числа, в понеділок останній день, 24:00, коли ми можемо передати свої правки в бюджетний комітет. І ми, повірте, вам, як завжди, в допомогу, тому що нам потім відстоювати в бюджетному комітеті всі ці речі. Тому ми хочемо між собою з вами поговорити, прийняти рішення, за що ми боремось, як ми боремось, за яку суму ми боремось, і для чого, найголовніше, ми це робимо, щоб ми не ставали на граблі, обмазані вкусняшкою.

Ольга Володимирівна, будь ласка.

КОВАЛЬ О.В. Колеги, а можна одне невеличке питання? Так, як сказав пан міністр, що цей єдиний проєктний портфель публічних інвестицій уже затверджений Стратегічною радою. Ми обговоримо, внесемо свої пропозиції. Ми з паном Романом от переглянули цей проєктний портфель, там уже встановлені пріоритети по кожному проєкту. Чи буде мати якийсь певний вплив наше рішення і наші пропозиції на ось цю пріоритизацію і на цей пакет згідно з сумами. Чи це ми просто між собою поговоримо і на тому все?

ГОЛОВУЮЧИЙ. Ольга Володимирівна, врешті-решт це все закінчиться голосуванням в залі. Можна, звісно, як би зараз намагаюсь парламентське слово підібрати, проігнорувати, давайте так скажемо, позицію народних депутатів. Єдине тільки є нюанс, вони голосують потім в залі, або не голосують. І нічого страшного не буде, якщо буде дано ще два тижні уряду на повторному другому читанні перепрацювати те, що вони не доопрацювали. Тому це якраз той момент, дивіться, ми вже проходили бюджет, це вже третій воєнний бюджет, і ми чудово розуміємо, і навіть раніше у воєнному бюджеті у 2022 році після секвестру, який був надзвичайно жорсткий і без допомоги партнерів, ми знаходили спільну мову з Кабінетом Міністрів. І повертали, і знаходили додаткові доходи і видатки могли врахувати, Нову українську школу нам принаймні вдалося повернути. І тоді, ви пам'ятаєте, чого це коштувало. Тому я сподіваюся, що і зараз ми знайдемо важелі впливу, тим більше, що ми вже попередньо проговорили це, базові речі із Міністерством фінансів і зараз з Міністерством освіти.

Окей. Колеги, давайте тоді перейдемо... Не піднімайте руку, будь ласка, просто перед монітором, я не всіх бачу, я вже у віці, близькому до поважного, тому просто там є така кнопка "підняти руку", і ми зараз по черзі тоді, з вашого дозволу, проговоримо це з нашими стейкхолдерами і їх думки.

Але у мене є одразу пропозиція. Колеги, я хотів би змінити нашу традиційну роботу по рішенню комітету, яке ми приймаємо по бюджету. Ми завжди до всіх добрі. Правда? Ми завжди ідемо до всіх стейкхолдерів назустріч. Всі їх пропозиції ми завжди вставляємо в державний бюджет, в своєму рішенні принаймні. У мене є пропозиція додати сюди одну фундаментальну вихідну позицію. Я процитую Міністерство фінансів, яке почало свою доповідь два дні тому на початку засідання нашого комітету з фрази: "Якщо ви хочете додаткові

видатки, будь ласка, покажіть додаткові доходи". І, з вашого дозволу, я би хотів би, щоб ми по всіх пропозиціях, які є від наших стейкхолдерів, зараз вони будуть мати можливість кожен висловитися з цього питання, я хотів би, щоб це було основною диспозицією. Якщо ви просите додаткові видатки, покажіть, будь ласка, додаткові доходи, і ми радо їх врахуємо в рішенні комітету. Бо інакше це буде доходити до абсурду, дайте нам 20 мільярдів, дайте нам 5 мільярдів, 100 мільйонів, які нічим ніколи не підтверджені і шансу в них немає, і потім мені це пояснювати з колегами на бюджетному комітеті реально важко. Тому будемо вдячні, якщо ви, обґрунтовуючи свої додаткові видатки, покажете, де їх брати.

І давайте почнемо тоді по черзі піднятих рук. Будь ласка, Академія правових наук пан Бандурка. Будь ласка, вам слово.

БАНДУРКА О.М. Дякую, народні депутати. Я буду дуже коротким. У нас в цьому році зруйновано будинок академії і ворожим ударом пошкоджений будинок, де знаходиться інститут дослідження причини і умов злочинності. На бюджеті ...*(Не чути)* року з нас було знято 35 мільйонів гривень, вважаємо, безпідставно. Ці гроші передані Національній академії наук у зв'язку з передачею туди Інституту правотворчості, який нам обходився в 11 мільйонів гривень, а з нас забрали 35 мільйонів. То коли шановний Сергій Віталійович каже, що називайте і джерело коштів, ми просимо повернути гроші, які з нас зняли в минулому році чи в поточному році, повернути нам ті 35 мільйонів гривень.

Відновлення будинку нам обходиться по бюджету, кошторису у 31 мільйон гривень. Ми розпочали цю роботу. Академіки відмовилися від своїх стипендій, знайшли спонсорів якихось, робимо кровлю. Але наші люди працюють сьогодні у підвалах або в якихось там не те, що орендованих – запозичених приміщеннях, бо платити за оренду у нас немає можливостей.

І ще є одна сторона, на яку треба Комітету з питань освіти і науки звернути увагу, це безперервні перевірки, які ведуться державними органами, і ці перевірки доходять до свавілля. То Державна аудиторська служба, то Рахункова палата прийшла, тепер почне Міністерство освіти проводити оцінку експертну науково-дослідної діяльності, і це все забере 2025 рік, то якісь там силові структури приходять перевіряти, навіть якщо вони нічого не розбираються в науковій діяльності.



Ми тісно співпрацюємо з комітетами Верховної Ради. Сергій Віталійович, тільки за вашим зверненням ми в цьому році розглянули 20 законопроектів, аналізи, висновки чи розробка. Рахуючи комітети інші, той же Комітет правоохоронної діяльності 39 звернень дав до нас, хоча ця робота всіма перевіряючими не враховується, вони кажуть, це ваші ініціативи, ваші стосунки там із суб'єктами права, от у вас є фундаментальні дослідження. Да, ми зорієнтовані сьогодні на військові проблеми, працюємо з Міністерством оборони, з силовими структурами, з Генеральним штабом, я не буду перечисляти цю тематику, десь вона є, як кажуть, обмеженого користування, але все це спрямоване на оборону. Мусимо перевести весь персонал на 0,75 або 0,50 ставки. Тому ми просимо вашої підтримки в клопотанні перед бюджетним комітетом врахувати наше прохання. 41 депутат, в тому числі всі керівники фракцій, підписали наше звернення до уряду. Ми звернулися, Сергій Віталійович, і до вас листом від 1 вересня за номером 1007, і просимо вас підтримати наші два клопотання: 31 мільйон – це на відновлення пошкодженої будівлі і 34 мільйони за бюджетною програмою "Наукова і науково-технічна діяльність у сфері законодавства і права". Але для нас найбільший головний біль – це відновлення будинку, який є штабом юридичної науки, академія працює дуже активно, яке є пам'ятником архітектури, 130 років цей будинок стоїть в Харкові, там зароджувалось багато ініціатив. І для нас, харків'ян, дуже є принциповим питанням, щоб академія правових наук залишалася у Харкові. Бо якщо ми звідти поїдемо десь в евакуацію, то це буде свого роду зрадою оборони і захисту і Харківщини, і всієї України. Ми тісно співпрацюємо з обласною державною адміністрацією, з міською радою, фактично немає тих проєктів там, в прифронтових зонах, які б ми не вирішували чи не приймали участь. Учора відбулася велика нарада в Міністерстві внутрішніх справ, де ми розглядаємо підготовку нових спеціальностей для правоохоронної структури. Ви знаєте, і ми з вами тісно співпрацюємо. Ми сподіваємося, що наша співпраця залишиться і на майбутнє. Учора мені заступник міністра пан Роман сказав, що йому нічого не потрібно. Шановні депутати, у мене все зруйновано в Харкові, міська квартира, міський будинок, заміська територія, академія, університет внутрішніх справ, де я

14 років був ректором, для себе я нічого не прошу, я прошу вас підтримати Національну академію правових наук України. Дякую вам.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую і вам.

Давайте розділимо це питання на дві частини. Щодо зруйнованих, щодо зруйнованої частини. У нас є в бюджеті один рядок, де доходи від ігрового бізнесу в певній частині ідуть на одну з програм Міністерства освіти і науки. В даному випадку це програма, яка називається трішечки єзуїтські просто по-старому Фонд розвитку закладів фахової передвищої і вищої освіти. Насправді ця програма іде на компенсацію реконструкції об'єктів, які постраждали від збройної агресії, які постраждали від прильотів. Наскільки я розумію, зараз виключно фахова передвища і вища освіта, ми щойно, поки ви говорили про це, проговорили це питання з міністром, є можливість її розширити на інші об'єкти освіти або науки, її дію. Тому все одно доходи від ігрового бізнесу будуть, частина з них іде на освіту і науку. От ми згідно з цією програмою, я думаю, що будемо мати змогу трошки змінити порядок використання коштів цієї програми і допомогти вам у відбудові або там в терміновому ремонті, який потрібен для цієї будівлі. Це те, де ми можемо знайти доходи.

По другій частині, де брати доходи для того, щоб збільшити програму на 34,9 мільйона? Ми як комітет освіти не шукаємо доходи, ми не митниця, ми не податкова, ми не маємо доходів, які ми можемо там в одному або іншому місці пошукати. Тому в мене є пропозиція. Якщо до понеділка, ви зможете нам показати, з якого місця їх можна перенаправити вам на програму або де взяти додаткові доходи на цю цифру, тоді ми будемо її аргументовано відстоювати перед бюджетним комітетом. Якщо ні, то ні. Дякую. Розібралися з цим питанням.

Асоціація міст, вибачте мене, знов-таки зір не дозволяє назвати ваше ім'я і прізвище, але ...

ГОНЧАР М.В. Михайло Гончар.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Да, будь ласка, пане Михайле.

ГОНЧАР М.В. Сергій Віталійович, я дуже дякую за можливість виступити, якраз пан міністр на комітеті. Я хотів би підтримати і вашу стурбованість, і стурбованість членів комітету з приводу використання субвенцій. Наші

територіальні громади на це дуже звертають увагу, що, можливо, із-за, скажімо так, бюрократичних моментів, а, можливо, і навіть спеціально, оскільки в процесі розподілу освітніх субвенцій беруть участь обласні військові адміністрації, цей процес дуже затягується. І в окремих громадах по окремих освітніх субвенціях ще гроші навіть не розподілені, а по окремих громадам ми маємо інформацію, що навпаки були розподілені дуже вчасно. І тому я дуже прошу звернути вас увагу і шановного пана міністра на те, що, можливо, необхідно в порядках використання окремих освітніх субвенцій врегулювати питання термінів розподілу. Можливо, скоротити до 10 днів, тому що отаке бюрократичне затягування, як ви правильно сказали, призведе до того, що громади просто не зможуть ними скористатись як би не намагались ... *(Не чути)*.

І другий момент, який я хотів би акцентувати увагу і теж попросити міністерство, ми надішлемо, звичайно, лист, що ті освітні субвенції, зокрема на харчоблоки, перенести на наступний рік їхнє використання, тому що громади... із-за того, що була затримка як самого порядку і як розподілом коштів, вони просто не виконують ці субвенції, як би вони не намагалися. Є таке прохання, прошу звернути на це увагу. Дякую за увагу.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую, пане Михайле. У мене до вас зустрічне прохання. Дайте, будь ласка, особливо по порядкам використання субвенцій, які у вас є зауваження, що ви бачите, що можна було б вдосконалити, змінити. Киньте нам, будь ласка, на комітет терміново для того, щоб ми могли попрацювати предметно з Міністерством освіти і науки, з Міністерством фінансів. Ми всі розуміємо, що у нас є... ну, у нас є, в них є всередині по порядках є певні питання до них і через це гальмуються деякі речі для того, щоб ми на наступний рік допомогли їм зробити роботу над помилками і в цій ситуації врахувати. Це перше.

Друге. По тому, щоб зробити ту чи іншу субвенцію перехідними, перепрошую, це точно не до нас і навіть не до бюджетного комітету. Це питання до Міністерства фінансів, спробуйте з ними про це поговорити. Я знаю позицію Міністерства фінансів, розумію її, власне. Тому не готовий зараз бути адвокатом ні вашим, ні їх, бо це не наша маленька війна. Тому між собою...

ГОНЧАР М.В. Але всі тут знаходяться, тому всі це чують, і це дуже важливо.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Питання в тому, що у нас є субвенції, які є перехідними, це я вам так тут зі свого досвіду можу сказати, і це точно не сприяє їх використанню, відверто не сприяє. І я вважаю, що це іноді може бути шкідливо робити їх перехідними. По-друге, є таке неприємне поняття у нас, як прецедент, який може зробити потім дуже дивні речі і стати скринькою пандори. Поговоріть, будь ласка, з Міністерством фінансів, ми потім повернемося і до вас, і до них, щоб зрозуміти, як вирішили це питання. Дякую.

Пан Цимбалюк. Я дуже просив, є така кнопочка, підняти руку. Окрім самого підняття руки є кнопочка. Це діджиталізація, інновації, поступ в світле майбутнє. Будь ласка, прошу опанувати. Попросіть когось, нехай покажуть. Да, будь ласка, вам слово. Спробуємо олдскульно це зробити, да.

ЦИМБАЛЮК В.І. Вельмишановний Сергію Віталійовичу, вельмишановні члени комітету народні депутати! Sos, рятуйте Національну академію медичних наук України, у нас забрали майже 6 мільярдів, які ми мали, і перекинули на Міністерство охорони здоров'я. Ми є вашими, ми є науковими установами, ці кошти перекинули на НСЗУ – Національну службу здоров'я України, і тепер ми маємо ці кошти там у них заробляти. Але це ще мало цього, нас з нового року рішенням Комітету нашого по охороні здоров'я, хоча я вважаю, що ми ваші, а не їхні, тому що чомусь нас, наукові державні установи, зараз хочуть перетворити в державні підприємства. А що значить підприємства? Значить, наука тоді медична щезає. Нам залишили в 6,5 разу зменшили тільки частково фінансування на теоретичні інститути. Клінічні інститути не отримують фінансування і відповідно клінічна наука не буде розвиватися. Да, вони кажуть, що ми беремо, так ми беремо зараз багато поранених, тому що війна йде і ми беремо найбільш складних. Я просто не буду називати ту загальну суму, кількість, вірніше, поранених, яка пройшла зараз через академію, але повірте це більше сотень тисяч, із них 135 з ушкодженнями серця і більше 2 тисяч із крупними судинними, які люди не виживають, а в нас їх рятують. Тому я готовий, дайте мені можливість виступити у вас, дайте мені можливість виступити на Верховній Раді. Я не можу цього терпіти, коли у нас отак просто в період війни, коли зараз треба, медицина на другому місці після армії, ми робимо просто унікальні речі, і просто забирають кошти і переводять на НСЗУ. Тому що вони вважають, що ми маємо бути

підприємствами, даже якесь називають ще таке слово "унітарними підприємствами", і що хочеш тоді доказуй. У мене є дуже багато, що говорити, але я розумію... Задавайте мені питання, я вам відповім. Тому що зараз, коли ми лікуємо військових, у нас, ось ми 14 книг, які видані зараз, ми спілкувалися з американською академією наук, вони зацікавилися. Ми зараз почали видавати англійською мовою. НАТО зацікавилася досвідом, який мають науковці і лікарі в цій страшній війні. Ну, а тут, виходить, в нас забирають фінансування, ми нікому непотрібні. Я вас дуже прошу... Але ж, я ще раз підкреслюю, ми ваші, ми науково-дослідні інститути, а чомусь ми зараз випали під Міністерство охорони здоров'я і під Комітет по охороні здоров'я, вони вирішують нашу долю. Ви для нас головні. Дякую. Я готовий відповісти на всі питання.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Прочитую Сергія Валерійовича, який сказав: "Приємно це чути вперше за 5 років". Але, якщо розібратися, ви ж не єдині, хто лікує військових, правда? Їх лікують інші. Всі клінічні бази в країні, які лікують військових, працюють через НСЗУ. Дивіться, це не наше рішення, це рішення Кабінету Міністрів. Можете з ними дискутувати, скільки хочете, на цю тему. Ми не заперечуємо і взагалі не проти. Але в даному випадку я проконсультуюся з Комітетом охорони здоров'я, точніше, здоров'я нації, і подивимося, яке рішення. Я хочу подивитися на обґрунтування, і приймемо якесь рішення. Поки зараз я не готовий. Я знаю, що зараз мої колеги можуть в емоціях наговорити те, що думають, тому пропоную... Це питання прослухали. Дякую, почувли.

ЦИМБАЛЮК В.І. Сергій Віталійович, 30 секунд. Ви абсолютно правильно кажете: всі лікують. Але такі операції, як робляться у нас, нема. Те, що ми підводимо, оці книги, які є написані...

ГОЛОВУЮЧИЙ. Почекайте, я все розумію. Чекайте-чекайте, я теж можу показати свої публікації на екран, але це не доводить нічого з того, що я роблю. Це зовсім інші речі.

ЦИМБАЛЮК В.І. Це наука.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Тому, якщо ви робите унікальні операції, я впевнений, що НСЗУ це так само оцінить і буде у вас далі фінансування на унікальні операції, не бачу в цьому великої проблеми, чесно кажучи.

ЦИМБАЛЮК В.І. Тоді скажіть, мені, будь ласка, якщо ми станемо підприємствами, як ми будемо робити... По-перше, це заборонено по закону. По-друге, уявіть собі, будуть... . Вони щезнуть. Наука щезне.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Уявляю. Я зрозумів, про що ви говорите. Зараз Національний авіаційний університет стає державним некомерційним підприємством. Повірте, я впевнений, що там науки стане більше, ніж було до цього в Національному авіаційному університеті, який теж є осередком науки.

Роман Павлович, будь ласка.

ГРИЦУК Р.П. У мене просто по науці. Мені здається, доволі... щоб ми прояснили. Те, що ви станете державним некомерційним підприємством таким самими як Інститут раку, це не зупинить у вас науку. НФД фінансує Національний інститут раку, який є державним некомерційним підприємством, яке отримує фінансування з НСЗУ за медичні послуги. Зараз потрібно розділити: ваша наукові робота фінансується з НФД, можете подавати гранти, отримувати; ваші медичні послуги, тим паче, якщо вони унікальні, фінансуватимуться з НСЗУ, де ви будете монополістом і будете отримувати за кожну операцію певну суму коштів. Все.

ЦИМБАЛЮК В.І. Ні-ні, не все.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Більше того, залишається у вас рядок в бюджеті 6561040 "Наукова і науково-технічна діяльність у сфері профілактики і лікування хвороб людини", це ваша стаття, яка існує. Мова йде, що клінічні бази передаються в МОЗ.

ЦИМБАЛЮК В.І. 70 відсотків пацієнтів, яких ми лікуємо, це є наші тематичні хворі, це наші.... .

ГОЛОВУЮЧИЙ. Так і в чому проблема, ну, вам будуть за платити з НСЗУ. Перестаньте, вся країна так працює, а ви не зможете. Давайте подивимось через рік.

ЦИМБАЛЮК В.І. Через рік нас не буде. І тоді буде гріх на душу, що щезне академія.

ГОЛОВУЮЧИЙ. А якщо буде, то чий буде гріх?

ЦИМБАЛЮК В.І. Та не буде, ми ...*(Не чути)*.

ГОЛОВУЮЧИЙ. От ми побачимо. Все. Дякую. Зрозуміло. Дякую вам за... .

Роман Володимирович, будь ласка. Я так розумію, що ви хочете прокоментувати це.

ЄРМОЛИЧЕВ Р.В. Дякую. Ми довго дискутували, в тому числі з Віталієм Івановичем і в тому числі із міністром охорони здоров'я щодо медичної складової. Тобто явно, що це питання медичної складової не стосується питання сфери відповідальності Комітету освіти. Але те, що сказав Віталій Іванович, воно відверто, чесно, Віталій Іванович, з поваги до вас, але ж воно не відповідає дійсності. Давайте не вводити колеги в оману. Навіть я особисто, я за перетворення підприємств, да, перетворення, давати їм можливості правильно й ефективно, і без якихось бюрократичних процедур використовувати кошти. Цю історію ми пройшли із комунальними підприємствами медицини. І зараз я розумію, що там 99 відсотків задоволені тим, що ці комунальні підприємства... .

Що стосується академії медичних наук, навіть при тому, що я особисто за перетворення, уряд прийме рішення, і це вже було сказано не один раз Віталію Івановичу, що не буде примусового перетворення закладів академії медичних наук у державні підприємства, не буде. На сьогодні рішення уряду відпрацьовується і заклади медичних наук зайдуть у систему програми медичних гарантій в тому статусі організаційно-правовому, який є на сьогодні. Дякую.

ЦИМБАЛЮК В.І. Я перший раз це від вас чую. До цього часу рішення всі були про те, що ми маємо стати унітарними підприємствами.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Шановні колеги, давайте закінчимо розгляд цієї частини питання, поговоріть між собою, будь ласка.

ЦИМБАЛЮК В.І. Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Національна академія наук, пан Олег Рафальський.

РАФАЛЬСЬКИЙ О.О. Щиро дякую за можливість сказати кілька слів у контексті наших сьогоднішніх розмов. І хочу сказати, що я не перший раз на подібних засіданнях, коли йде бюджетний процес, я маю на увазі, на засіданні Комітету з питань освіти, науки та інновацій. Я доволі високо ціную героїзм членів

комітету, які відстоюють інтереси освітян і науковців, і таким чином автоматично відстоюють авторитет влади, яка має думати про народ, з іншого боку який є і джерелом цієї самої влади. Але влада може бути авторитетною лише тоді, коли вона справедлива, а справедлива вона лише тоді, коли вона однаково ставиться до всіх громадян. Ми, академія наук надсилала лист про збільшення нашого фінансування, крім того, яке нам відомо, на 409 мільйонів гривень. Це не додаткові кошти, це просто, щоб нам залишитися в тих параметрах, які були в минулому році. По суті, фінансування академії залишається... тоді воно залишиться таким, яким воно було в минулому році. А якщо говорити про те, що де взяти кошти, я можу підказати комітету, але це виходить за межі, так би мовити, відання нашого комітету, виходить на більш широкий рівень, рівень Верховної Ради. Чомусь влада абсолютно, як кажуть, відверто, не ховаючись навіть, підвищує заробітні платні чиновникам, працівникам правоохоронних органів. Тобто всі, здається, живуть в одному правовому полі, в одній державі, але одні трохи рівніші за інші. Зрозуміло, що всі реформи, навіть війни проходять чи відбуваються за рахунок бідніших прошарків населення, до яких відносяться і освітяни із науковцями. Але тоді якщо так, то держава має таку, скажу вам так, дуже непросту тенденцію у своєму майбутньому, яка проглядається вже у нинішньому бюджетному процесі. Але, я думаю, що ці питання ми знаємо і здатні їх вирішити. Якщо нам вдасться відстояти позиції науки і освіти, то, повірте, у нас буде і майбутнє, і буде те майбутнє, про яке ми пріємо. Дякую за увагу.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Пане Олеже, дякую вам. Є у мене одна ремарка, якщо можна. Ви кажете, що війни, як правило, для бідніших верств населення, до яких відносяться освітяни і науковці. Але якраз освітяни і науковці законом мають відстрочку. Єдині, які мають законом відстрочку. Я погоджуюся з вами, ми задавали, ви пам'ятаєте, два дні тому, питання, чому у нас залишається рівень оплати праці освітян і науковців на такому рівні навіть без індексації, як він був минулого року, разом з тим Офіс Генерального прокурора отримує там плюс 26 відсотків, судді плюс 9. Нам не зміг пояснити це Роман Володимирович, тому що це не його сфера відповідальності, я процитував майже дослівно. Тому я погоджуюся з вами, і погоджуюся залишити це в рішенні комітету збільшення вам на цю суму, на яку ви говорили, там, здається, 390... щось 409 мільйонів



гривень, якщо ви все ж таки покажете за рахунок чого. Якщо ви напишете, що це має бути за рахунок мінус 2 відсотки доплати Офісу Генерального прокурора, я не заперечуватиму і просто це поставлю в рішення комітету. Але чекаю від вас тоді ідеї додаткового джерела і ми готові це як обґрунтування поставити.

РАФАЛЬСЬКИЙ О.О. Ну, підхід некоректний. Не є завдання наше шукати джерела надходжень на державному рівні. Для цього є відповідні органи і комітети Верховної Ради.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Погоджуюся, але не Комітет освіти. Ми теж не шукаємо джерела доходів, погодьтесь з нами. Це ж теж не зовсім наша сфера відповідальності.

РАФАЛЬСЬКИЙ О.О. Я вже сказав, що я вже не один рік ціную ваш героїзм у боротьбі за... .

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую, пане Олеже.

Я впевнений, що ми один одного зрозуміли. Я щиро вам дякую. І ви знаєте, що ми завжди намагаємося знайти додаткове фінансування для потреб особливо тих, які зараз під час воєнного стану актуальні для науковців. Дуже вам дякую.

У нас піднята рука, але я, на жаль, навіть не можу сказати, я по пам'яті не пам'ятаю хто. Давайте, будь ласка, представтесь. Це, здається, асоціація районних і селищних рад, якщо я не помиляюся.

БАБИНЕЦЬ Д. Так. Добрий день. Щиро вітаю всіх присутніх. Шановний Сергій Віталійович, шановний наш міністр освіти, вас вітає Рахівська районна рада. Мене попросили озвучити пропозиції від української асоціації обласних та районних рад. Звати мене Діана Бабинець. Тож сьогодні наші пропозиції я вам озвучу. Можна?

ГОЛОВУЮЧИЙ. Будь ласка.

БАБИНЕЦЬ Д. Враховуючи, що Державний бюджет України на 2025 рік формується на третьому році війни, питання безпеки і охорони мають бути абсолютно правильно на першому місці. Тому абсолютно важливими залишаються питання формування бюджетної політики в частині місцевих бюджетів та міжбюджетних відносин.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Пані Діана, вибачте, я вас одразу переб'ю. Давайте, будь ласка, без політичних заяв, просто по суті, бо у нас обмежений час.

БАБИНЕЦЬ Д. Дивіться, я лише вступ і тепер... .

ГОЛОВУЮЧИЙ. Давайте без вступу, одразу... Знову-таки, давайте до конкретики.

БАБИНЕЦЬ Д. Конкретно. Перше. Про що хвилюється і турбується Українська асоціація обласних та районних рад?

Перше прохання. Розглянути можливість збільшення планового обсягу освітньої субвенції, враховуючи інфляційні процеси.

Друге. Забезпечити розподіл освітньої субвенції з державного бюджету місцевим бюджетам, субвенції з державного бюджету місцевим бюджетам на надання державної підтримки особам з особливими освітніми потребами та субвенції на забезпечення харчування учнів початкових класів.

І третє. Відновити дію абзацу третього частини першої статті 57 Закону України про освіту в частині збереження середнього заробітку працівникам закладів та установ освіти та наукових установ.

Четверте. Передбачити у статті 45 проекту Державного бюджету напрями використання Фонду ліквідації наслідків збройної агресії у складі спеціального фонду державного бюджету України, зокрема на закупівлю шкільних автобусів для закладів професійної освіти у сільській місцевості. От такі чотири пункти, які надійшли від обласних та районних рад як пропозиції. Дякую за увагу.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую вам. Академія аграрних наук, будь ласка.

ЛУПЕНКО Ю.О. Дякую, за запрошення, за надану можливість виступити.

Ну, ви, мабуть, усі знаєте, що цього року нам граничні обсяги десь 20708 мільйонів, на 5 відсотків менше ніж минулого року. Дякуємо за це, але проблема залишається і обсяги виконання науково-дослідних робіт і заробітна плата, яка складає 10 тисяч для науковців, і ті 43 програми залишаються, які були. І якщо ще врахувати, щоб десь у 1,5 разу більше сплачуємо у бюджет чи нам бюджет виділяє, бюджети всіх рівнів, то, в принципі, було б добре, якби це фінансування було збільшено, тому що потреба складає ... 55 відсотків, було б непогано мати ще

мінімум 517 мільйонів. А якщо говорити про чисто наукову сферу, то це 515 мільйонів гривень, враховуючи, що все-таки це сільське господарство, яке є драйвером економіки, яке потрібно нам для того, щоб ми нормально інтегрувалися в Європу до світового ринку.

Ми розуміємо, що в держави грошей не так багато, але можна навіть сказати, що їх немає. Але я, прислуховуючись до заклику Сергія Віталійовича і заступника міністра, хотів би нагадати нам, що в цьому році ми, академія аграрних наук втратила 210 тисяч гектарів сільськогосподарських угідь, які були передані у Фонд державного майна. І природно, що від цих гектарів бюджет отримує додаткові кошти, не будемо брати рентну плату, бо вона іде в місцеві бюджети, але обов'язкове відрахування від прибутку державних підприємств вони могли хоча б частково використати на підтримку аграрної науки. Теж, з вашого дозволу, скористаюся вашим запрошенням і ми вам до понеділка ці розрахунки з того джерела можемо представити, можливо, інші джерела. Звичайно, в державі є більш важливі потреби, ніж наука, але ми всі розуміємо, якщо цей комітет не буде розуміти, що без науки не буде майбутнього, то тоді хто вже буде розуміти. І сподіваємося на вашу підтримку. Я нагадаю, що ми маємо 707, 70798, 707 мільйонів 98 тисяч граничних обсягів, а потреба наша складає тисячу... мільярд 225 мільйонів. Тобто 517 мільйонів, 518 майже дають можливість хоча б нам профінансуватися на рівні тої потреби, на рівні тієї мізерної, відносно мізерної зарплати, яка сьогодні є у науковців. Ми вже не говоримо про ті питання, які тут піднімалися, що вона набагато нижча, ніж навіть у державних службовців ...*(Не чути)* народному господарству.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Зрозуміло. Дякую вам. Іван Григорович, будь ласка.

КИРИЛЕНКО І.Г. Шановний Юрію Олексійовичу, у вас абсолютно є реальні пропозиції, щоб джерела надходжень, які покриють вашу пропозицію по збільшенню фінансування. Дуже просимо, щоб ви до завтра, бо завтра ми будемо обговорювати такі саме речі, до завтра перекиньте нам сюди в секретаріат комітету, щоб ми могли їх врахувати.

Дякую. Підтримаємо обов'язково. Обов'язково.

ЛУПЕНКО Ю.О. Дякую, Іване Григоровичу. Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую, Іване Григоровичу.

Без проблем. Дякую за розуміння. Ми чекаємо на ваші пропозиції, тоді їх впишемо в рішення комітету, якщо вони обґрунтовані, жодних проблем немає.

КИРИЛЕНКО І.Г. *(Не чути)*.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Да, Іван Григорович, без проблем.

Василь Григорович, будь ласка, вам слово.

КРЕМЕНЬ В.Г. Шановний Сергію Віталійовичу, шановні члени комітету, колеги! Національною академією педагогічних наук заплановано на наступний рік 254 приблизно мільйони ... тисяч, це на 2 приблизно мільйони менше, ніж в минулому році по науці. Це задовольняє десь 91 відсоток наших потреби. Але зважаючи на ..., воєнний стан, на проблеми бюджету, Національна академія педагогічних наук не просить додаткових коштів на наступний рік. Ми будемо працювати в рамках тих коштів, які нам виділені. Я хотів би привернути просто увагу до одного питання, яке не залежить від комітету в даному випадку, але вони можуть бути резонансним. В Національній академії педагогічних наук існує вже багато-багато років Університет менеджменту освіти, головне завдання якого це підвищення кваліфікації освітян. Ми щороку отримали десь 35 мільйонів і підвищили 5-7 тисяч освітян кваліфікації, найбільш високий рівень освітян.

В цьому році у зв'язку з Постановою Кабінету Міністрів про передачу функцій єдиного державного замовника по підвищенню кваліфікації в усіх сферах Міністерства освіти і науки, ми не отримали жодної гривні на фінансування ... університету, зрозуміло. І я знаю, що Міністерство освіти і науки отримало приблизно в 5 разів менше, отримує в 5 разів менше на всі функції коштів, аніж в цьому році. Тобто Національна академія педнаук, а саме Університет менеджменту освіти замість ... мільйонів десь там передбачено 7 мільйонів 300 ... *(Не чути)*.

Я просто, користуючись, що Оксен Васильович і колеги з міністерства присутні, хотів би просити, щоб при розподілі цих коштів, щоб Університет менеджменту освіти отримав хоча б цих 7 мільйонів. Тому що ми до 1 січня змушені скоротити 195 чоловіків. І я спеціально поінформував членів комітету з тим, що це проблема, яка може бути відома і для вас, я просто пояснив ситуацію.

А так ми будемо працювати за ті кошти, які нам надані, так само, як підтримувати збільшення заробітної плати науковцям, освітянам, але розуміємо – війна. Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую, Василь Григорович, дякую за розуміння академією ситуації поточної в країні. Але все ж таки в мене така сама пропозиція до вас, як і до інших академій наук: якщо ви покажете можливість додатково вишукування якихось доходів, ми будемо готові подати правками вам повернення фінансування до того рівня, в якому воно було, або фінансування тих нагальних потреб, які у вас є і виникають.

КРЕМЕНЬ В.Г. Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Колеги шановні, я вам щиро дякую. Ми пройшли всіх наших стейкхолдерів, які в нас зазначені в проекті рішення Комітету.

Ми зараз перед тим, як я оголошу перерву до понеділка, до прийняття рішення по державних інвестиційних проєктах, я попрошу тоді, зараз усім вам подякую, попрошу всіх відключитися. Крім Національного фонду досліджень, Наукового комітету і Міністерства фінансів, у нас є окрема розмова по Національному фонду досліджень, і ми хотіли би між собою поговорити, якщо ви не заперечуєте. Дякую, колеги, дякую вам всім за увагу. І трансляцію ми теж зараз вимкнемо. Але залишимо в zoom пані Олександрю, Міністерство, Міністерство фінансів, народних депутатів і Національний фонд досліджень, який зараз з нами.

\_\_\_\_\_. Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Окей, колеги, давайте поговоримо про Національний фонд досліджень. Є декілька питань, є додаткова потреба Національного фонду досліджень, яка означена, давайте так скажемо, в цифрі 244 мільйони гривень. Вона при цьому не була, в мене була розмова з Міністерством фінансів з цього питання, але при цьому вона не була подана Міністерством освіти як потреба.

Поки ми тут всі разом, як так сталося? Ну, Міністерство фінансів каже, що всі потреби Національного фонду досліджень, які були подані Міністерством освіти і науки, враховані.

\_\_\_\_\_. Колеги, дивіться, ми декілька разів подавали цю потребу як додаткову на Міністерство фінансів поряд з нашими додатковими потребами,

але уже фінальний лист-запит на це засідання, після того, як було прийнято рішення урядом про затвердження проекту держбюджету, відповідно там цієї норми затверджено не було, як і багато наших додаткових пропозицій, про які ми просили.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Так, секундочку, давайте так, от яка зараз цифра на НФД закладена у 2025 році?

\_\_\_\_\_ . 623 мільйони.

ГОЛОВУЮЧИЙ. 623 мільйони. А ви подавали потребу як Міністерство освіти для НФД скільки, 800 відповідно... .

Пане Романе, Роман Володимирович, включіться до нас, будь ласка. Давайте ми якраз в контексті нашої з вами розмови повернемося зараз до Національного фонду досліджень.

ЄРМОЛИЧЕВ Р.В. Так, я з вами, Сергій Віталійович.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Роман Володимирович, дивіться, от Міністерство освіти каже, що воно подавало вам повну потребу Національного фонду досліджень в розмірі 860 чи 840 мільйонів, а врешті-решт їм затверджено 620. Тобто вони подавали таку потребу. Це не додаткова потреба, вони її подавали, кажуть, вам з самого початку.

ЄРМОЛИЧЕВ Р.В. Зараз принесуть мені табличку, я вам скажу. Я минулого разу сказав те, що у нас було в офіційних даних, тих 11 мільйонів, які нам подавали, ми їх включили. Зараз я ще раз перевірю по офіційним даним, зараз буквально хвилинку, піднесуть мені таблицю.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Поки зараз ідуть офіційні дані, розкажіть тоді, як виникає додаткова потреба у Національного фонду досліджень?

ПОЛОЦЬКА О.О. Зараз я поясню. Дуже дякую. Вітаю всіх і дякую за запрошення насправді, Сергій Віталійович, народні депутати.

Ми говоримо зараз про потребу 243 мільйони, там з округленням, 244, може виглядати. І ця сума, вона складається з двох компонентів. Перший основний і найбільш критична частина – це 143 мільйони, які необхідно для забезпечення

дофінансування переможців раніше проведених конкурсів Національним фондом досліджень України, і 100 мільйонів, є обґрунтування цьому всьому, коли ми подавали додаткову потребу, це для фінансування переможців конкурсу, яких ще не оголошено, але заплановано до оголошення наприкінці 2024 року з тим, щоб почати їх фінансування з середини 2025 року. І тепер, якщо можна, ми готували...

ГОЛОВУЮЧИЙ. В мене є окреме питання, я хочу ще раз до нього повернутися, мені здається, що ми колись його проговорювали. Давайте повернемося до нульового року, нульовий рік, перший конкурс. Вам виділили тоді скільки грошей, не пам'ятаєте?

ПОЛОЦЬКА О.О. 229.

ГОЛОВУЮЧИЙ. 229 мільйонів. Давайте зробимо ретроспективу. Нульовий рік – 229 мільйонів, ви оголошуєте перші конкурси. На яку суму ви оголосили конкурс?

ПОЛОЦЬКА О.О. Вибачте, це 229 мільйонів, я тут оперую тільки грантовим бюджетом, без забезпечення.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Ні, ми говоримо про гранти на наукові дослідження.

ПОЛОЦЬКА О.О. 229 мільйонів.

ГОЛОВУЮЧИЙ. 229 мільйонів. Ви в той рік оголосили конкурс і провели його, чекайте, і почали фінансувати. Там були дво і трирічні роботи, наскільки я пам'ятаю, да?

ПОЛОЦЬКА О.О. І однорічні.

ГОЛОВУЮЧИЙ. І однорічні. На яку загальну суму ви оголосили конкурси і провели їх в нульовому році?

ПОЛОЦЬКА О.О. В залежності від конкурсу.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Сумарно. Оті конкурси, які ви провели в нульовому році, ви там провели скільки, три конкурси, два конкурси?

ПОЛОЦЬКА О.О. Два конкурси.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Два конкурси. Яка загальна сума фінансування на три роки були затверджена вами за умовами проведення конкурсу?

ПОЛОЦЬКА О.О. По одному з конкурсів там, де максимум дворічний, - це 307 мільйонів, скажемо так, це на два роки. На три роки, і оце якраз з одним з конкурсів у нас якраз виникає через нього ця потреба, 121, 398, 251, треба складати.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Назвіть ще раз цифри.

ПОЛОЦЬКА О.О. 122 мільйони майже, будемо округлювати, 398 і 251. Це на три роки.

ГОЛОВУЮЧИЙ. 651 мільйон сумарно. 651 плюс скільки на першому конкурсі?

ПОЛОЦЬКА О.О. Тут в районі 237... .

ГОЛОВУЮЧИЙ. Окей, вважаємо сумарно майже 900 мільйонів гривень. У мене питання виключно логічне. Я просто хочу зрозуміти, як це відбувається, я просто відчуваю, що є фундаментальна закладена якась вада, баг. У вас було 229 мільйонів і все. Ви оголосили конкурс на 900. Чому на 900, чому не на 700 або на 1 мільярд 200, чому 900?

ПОЛОЦЬКА О.О. Дивіться, насправді, конкурс можна оголошувати, мабуть, і на більшу суму, але все це корегується середніми плановими показниками, ми ж ніде не перейшли... .

ГОЛОВУЮЧИЙ. Чиїми плановими показниками?

ПОЛОЦЬКА О.О. Нас як державної бюджетної установи, як програми окремого паспорта міністерства... .

ГОЛОВУЮЧИЙ. Окей. А як ви можете відкривати цифри через два бюджетні роки, якщо... .

ПОЛОЦЬКА О.О. По декларації.

ГОЛОВУЮЧИЙ. По якій декларації?

ПОЛОЦЬКА О.О. По бюджетній.



ГОЛОВУЮЧИЙ. А якщо стається секвестр і все таке інше.

ПОЛОЦЬКА О.О. Оце якраз і сталося.

ГОЛОВУЮЧИЙ. А у вас у Бюджетній декларації було саме збільшення на оці роки. А зараз які конкурси, які ви оголосили, ,наприклад цього року і провели?

ПОЛОЦЬКА О.О. Цього не оголошували взагалі.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Добре. Хорошо. Минулого року.

ПОЛОЦЬКА О.О. Так, це три конкурси...

ГОЛОВУЮЧИЙ. Вони базувались на чому, їх цифри, на наступні роки?

ПОЛОЦЬКА О.О. А отут теж дуже цікаве питання. Питання в тому, що подання бюджетних декларацій воно ж було призупинено з початком військового часу, і ми орієнтувались по тим бюджетним запитам і по тим плановим, скажімо, цифрам, які були доведені до Міністерства освіти і науки, нам доведені, ми потім доводили відповідно до Міністерства фінансів, тому що Бюджетної декларації не було. От наразі якраз і сталося те, що в першу чергу ми маємо дофінансувати останній рік, а держава вже 250, якщо я не помиляюсь, мільйонів використала грошей на те, щоб два роки профінансувати по переможцям цього конкурсу, це за рахунок 2022 року, коли у нас відбулося ...*(Не чути)*

Тобто ми саме про те, що ви кажете, ми на це оце плато на більш менш стабільне фінансування ми не змогли вийти саме через те, що у нас в першу чергу відбулося ...*(Не чути)*, переможці конкурсів були, ми почали їх фінансувати тільки вже з 2023 року, коли нам повернули частку, скажімо так, запланованого бюджету від 2022 року. Це також досить складно було профінансувати ті проекти, які раніше, зокрема в 2020-му, 2021 році виграли, але все ж таки це вдалося. І оце, в принципі, ця додаткова потреба (я не закінчила), яка складає 143, оця частина, 143 мільйони, вона майже... 95 відсотків займає від бюджету недофінансованого третього року, проектів, які стали переможцями у 2021, там 134 мільйони. Можна сказати, що це наші зобов'язання. Хоча вони де-юре зобов'язаннями не є.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Хорошо. Зрозуміло.

Скажіть, будь ласка, а і ще 100 мільйонів ви хочете нові конкурси відкрити. Хорошо. А от ці нові конкурси на 100 мільйонів, яка їх буде сума на наступні роки?

ПОЛОЦЬКА О.О. От тут в таблиці.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Я просто запитав, сумарний обсяг.

ПОЛОЦЬКА О.О. На 2026 рік – 276 мільйонів.

ГОЛОВУЮЧИЙ. А в сумі на два-три роки, сумарно на всі конкурси?

ПОЛОЦЬКА О.О. Я тільки на два роки можу зараз сказати.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Хорошо.

ПОЛОЦЬКА О.О. Це буде 600, і ми вписуємося в 557.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Хорошо. Давайте так, я тепер... Я підозрював, що в цьому є *(нерозбірливо)*. Ми з вами про це говорили в перший рік вашого запуску і ми висловлювали, я особисто з цього місця висловлював своє побоювання, що ви відкриваєте конкурси, м'яко кажучи, на непідтвержені в майбутньому гроші. Я тоді пам'ятаю, що я казав цю фразу, я точно її пам'ятаю, що ви змушуєте державу виділяти додаткові кошти, тому що це вже зобов'язання держави, бо ви відкриваєте конкурс. Ви, коли... от тепер ви відкриваєте і ми тоді домовилися, що ви цю проблему з Міністерством фінансів пропрацюєте. В мене тепер ще одне питання, ви, коли оголошуєте конкурс на два-три роки, ви хоча б фінансову частину узгоджуєте з Міністерством фінансів чи робите це самостійно?

ПОЛОЦЬКА О.О. Значить, дивіться, це залежить... от ви зараз запитали про 2026-й і 2027-й. Це однозначно узгоджено вже з Міністерством, можна так сказати, фінансів, тому що у нас є доведена нам...

ГОЛОВУЮЧИЙ. Роман Володимирович, це узгоджено з Міністерством фінансів?

ПОЛОЦЬКА О.О. Ну тому що ми не виходимо за 56...

ГОЛОВУЮЧИЙ. Підождіть, зачекайте. Роман Володимирович, це узгоджено з Міністерством фінансів?

ЄРМОЛИМЧЕВ Р.В. 2025 рік ми не узгоджували жодних показників із Національним фондом досліджень. Всі показники на три роки... .

ГОЛОВУЮЧИЙ. А 2026-й, 2027-й?

ЄРМОЛИМЧЕВ Р.В. На три роки визначені бюджетні декларації, які визначені в сумі на рівні 2025 року. І відповідно кожний головний розпорядник повинен... і бюджетні установи приймати рішення, виходячи з тих показників, які визначені уже урядом на наступні три роки.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Хорошо. Тобто я так розумію, що по логіці цифри цього 2025 року були узгоджені наперед. Звідки тоді виникла додаткова потреба? Чому не враховані, наприклад, 100 мільйонів, вийшло так, на нові конкурси? Вони не були закладені в бюджетні декларації?

ПОЛОЦЬКА О.О. Це ж хронологічна також проблема. І ще раз, ми, коли орієнтувалися, ну, ми з Романом Володимировичем також мали дуже таку серйозну розмову, ну, насправді є питання там, скажімо так, до комунікації, мабуть, до такого, дуже стратегічного, скажімо, неопераційного планування, я погоджуюся із цим. Значить, звідки виникло 100 мільйонів? І оці цифри, про які зараз казав, в Бюджетній декларації те, що нам доведено, 567,7, вони ж з'явилися в серпні 2024 року. Ми орієнтувалися на абсолютно інші показники, коли і оголошували конкурси, і коли оголошували результати конкурсів. Тут ціла купа...

ГОЛОВУЮЧИЙ. Чекайте, а на які показники ви тоді орієнтувалися?

ПОЛОЦЬКА О.О. Так на інші, інші планові документи, середньострокові. Коли немає декларації, є оці бюджетні запити і так далі, стратегічні різні документи. Ми от на них і орієнтувалися.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Шановні колеги, мені здається, що ми просто кожного року приходимо до одного і того ж самого. Я хочу розірвати це порочне коло, коли ми кожного року маємо додаткові потреби, на які з Романом Грищуком шукаємо героїчно гроші, вмовляємо Романа Володимировича, щоб воно спрацювало, і бюджетний комітет потім. Але кожного року це відбувається. Це починає вже трішечки напружати, мене точно, я не знаю, як Романа Володимировича, але точно трішки напружає. Давайте змінимо щось, щоб в нас

такого не було. Вочевидь - і ми мали розмову з Романом Володимировичем, - і я, і він абсолютно підтримуємо конкурсне фінансування і його збільшення. І це і Бюджетною декларацією зазначено, і це особиста позиція і Міністерства фінансів, і наша, і Міністерства освіти. Жодних проблем в цьому немає. Але чомусь у нас виникають додаткові потреби тоді в воєнних бюджетах. Чому це не можна було узгодити на самому початку до першого читання? Як так вийшло? Мені здається, що три тижні тому можна було б 244 мільйони знайти спосіб вставити в бюджет першого читання.

ПОЛОЦЬКА О.О. Тоді це комплексне питання. Ми не є головним розпорядником бюджетних коштів. Ми не маємо доступу до певної інформації. Ми просили, між іншим, міністерство - зараз, будь ласка, не ображайтесь, - принаймні нашим спеціалістам доступ. Ми навіть не бачимо, що відбувається в системі ГРБК (*нерозбірливо*), чи подали нашу потребу, чи ні. Я просто через свого головного бухгалтера питаю у... .

ГОЛОВУЮЧИЙ. А чого ви не можете їм сказати, подали ви чи не подали?

КУРБАТОК Д.І. Давайте так, тобто, дивіться, насправді ця потреба виникла ще на етапі узгодження Бюджетної декларації на 3 роки. І ми її подавали як потребу на етапі Бюджетної декларації. В той же час, ми розуміємо, що бюджет є воєнним, і Міністерство фінансів не знайшло можливості включити цю суму в Бюджетну декларацію навесні цього року. І 28, якщо мені пам'ять, скажімо, не зраджує, 28 червня Бюджетна декларація була оприлюднена.

ПОЛОЦЬКА О.О. (*Не чути*).

ГОЛОВУЮЧИЙ. В мікрофон, в мікрофон, ми ж все... .

ПОЛОЦЬКА О.О. Пан Денис, там же мільярди, там же загальні макропоказники. Романе Володимировичу, я ж права, там не розписано було, наприклад, навіть у червні стосовно тієї стелі, яка буде виділена на це ...(*Не чути*)

КУРБАТОВ Д.І. Якщо можна, я продовжу. Потім при формуванні проекту бюджету ми також звертались з цією додатковою потребою, про це є відповідні листи, і робили це до моменту затвердження бюджету урядом. Коли уряд

визначився, ми теж як Міністерство освіти не друкуємо кошти, не наповнюємо бюджет, коли уряд прийняв рішення, що цих додаткових потреб там немає, отже, ми далі про це мову не ведемо як члени уряду.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Пане Євгене, у вас рука піднята. Раз ви вже не спите, кажіть.

КУДРЯВЕЦЬ Є.В. Дякую. У вас тут так цікаво, я на словах "SOS і рятуйте мене" взагалі перестав далі спати.

Дивіться, я хотів би просто уточнити по самому процесу. Дійсно, були доведені граничні видатки, і безпосередньо граничні повністю відповідали тому, що і планувалось. Потім національний фонд подав свої пропозиції в процесі формування бюджетного запиту. Як ви можете розуміти, тут є трошки... ширше скажу, що бюджетний запит тут всіх органів, я думаю, там в рази перевищує бюджет із спроможністю держави, в тому числі були подані 256 ...*(Не чути)* як додаткова потреба в Міністерство освіти. Відповідно Міністерство освіти також формувало це як додаткову потребу в бюджетному запиті. Але при цьому треба зазначити, що по багатьом програма в більшості були зниження. По цій програмі по базі по граничному доведенню того, що давав Мінфін, було 610 мільйонів з самого початку так, як і планувалось. Тут, дійсно, є нюанс з тими запобіганнями, які фонд на себе брав, не маючи забезпечення. Можливо, тут десь механізми дійсно треба пропрацювати на рівні уже безпосередньо імплементації політики, тому що не може бути зобов'язань до того, як є забезпечення. Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Олю, будь ласка.

ПОЛОЦЬКА О.О. Можна, да, я відреагую. Я, ви знаєте, уже пан Євген, дуже дякую, що ви зараз включились, я не знала, що ви настільки уже маєте інформацію стосовно фонду, але трошки неправильна інформація.

В першу чергу іще раз, тут, може, Роман Володимирович підтримає, ми якось маніпулюємо різними механізмами планування. Ми завжди подавали цю потребу. Я вам, окрім цього, скажу, коли ми подавали потребу, в різних документах, іще раз, їх ціла купа, цих документів, якими користується і міністерство як центральний орган виконавчої влади, відповідно і Міністерство фінансів. А ми не подавали ніколи потребу, наприклад, мільярд гривень? Якщо ми

ретроспективно подивимося, ніколи ми не подавали на міністерство? І зараз ми говоримо, що ми взяли на себе якісь зобов'язання, які ми не мали. Це неправда. В першу чергу, якого саме плану зобов'язання – юридичні, фінансові? Про що ми говоримо? Ми ніколи в житті не брали на себе зобов'язання, не укладали жодного договору і так далі більше ніж ми маємо. Тут є вади планування. Іще раз, це ціла купа, тому що дуже складно насправді пояснити, як це відбулось.

Те, що на поверхні, іще раз, конкурс 2021 року, який був розрахований на три роки, наука для відбудови України у воєнний та повоєнний період. У 2021 році фондом до війни було оголошено три конкурси, два з яких за рішенням наукової ради саме через те, що... зрозуміло, що почалась війна і не буде можливості підтримати ці проєкти, наукова рада своїм рішенням припинила, залишила виключно ті проєкти, які є актуальними. Мета конкурсу, якщо треба буде, я надам цю додаткову інформацію. І отримується, що ми зараз говоримо фонд взяв на себе зобов'язання в 21-му році, да, в принципі, чисто гіпотетично зобов'язання фонд на себе взяв, потім відбулося реєстрування. Це третій рік реалізації цих проєктів. Ми маємо їх не фінансувати, припинити, там 300 вчених, ми рахували, майже половина з них молодих вчених і це 44 проєкти, вибачте, я готувалась, зараз нервую, що з ними робити? При чому тут фонд на себе брав, не брав зобов'язання? Давайте ми повернемося ретроспективно, що ми подавали в 2022-му, в 2021-му, в 2023-му. Ми ж постійно на три, на чотири роки подаємо. Так у нас потреби були навіть мільярд з гаком. Про що ми говоримо.

**ГОЛОВУЮЧИЙ.** Колеги, зрозуміло.

Давайте так, давайте зараз не будемо казати про конкурси і актуальність, бо є питання. Вчора теж побачив одну роботу профінансовану фондом, і в мене дуже серйозне питання до актуальності цієї роботи, да, як її взагалі можна було пропустити. Але це окреме питання, це питання більше наукової складової.

У мене є інше, це те, що ми казали на самому початку. Ви оголошуєте конкурс на три роки вартістю кожен наступний рік, умовно, 300 мільйонів, сумарно 900 мільйонів пару конкурсів. Наступного року ви ще оголошуєте, наприклад, такі самі два конкурси по 300 мільйонів. Це означає, що наступного року, в другому році це вже буде 600 мільйонів, в другому, третьому – 600 мільйонів, в четвертому знову – 300. Потім ще оголошується конкурс і сума

щорічна стає 900, 600, 300 і воно починає мігрувати оця цифра даліше. Тобто кожен наступний бюджетний рік у вас по великому рахунку має якусь велику суму, яка в себе включає три конкурси: попередні два оголошених два роки і поточно оголошений.

Я до чого і запитую: ви з Міністерством фінансів це якось наперед ці суми конкурсні узгоджуєте? Так, може, так і треба зробити? Бо мені щось підказує, що якщо ви приїдете до Романа Володимировича і скажете, дивіться, Роман Володимирович, у нас є... Неважливо, в тематику, я впевнений, що він не буде сильно лізти. Це ваша наукова історія, ви там з науковим комітетом розберетеся, конкурси оголосите, академіки вискажуться і так далі. Але принаймні Міністерство фінансів буде розуміти, що наступного року у нас там, умовно, 900 мільйонів плюс-мінус там 100 на рік нам потрібно видавати для того, щоб це було сталою історією. Секвестр – це окремий форс-мажор. У нас під час секвестру зрізали, наскільки я пам'ятаю, 20 відсотків заробітних плат, да, їх ніхто не повертає, хоча вони захищені, більш захищених видатків не існує ніж заробітні плати, їх зрізали всім: і нам, і вчителям, мені здається, взагалі всім по країні. Ну, зрізали і зрізали, окей, це наш вклад в перемогу. Так само, вибачте, із конкурсами, нічим вони не відрізняються від заробітних плат. Зрізали – зрізали, щоб вам підказати езуїтські шляхи. Знаєте і без мене, правда. А є ще більш-менш чесні шляхи, сказати, вибачте, це все квест, ну, от така от ситуація. Або ми вам... ми половину, ну, раптом терміни становляться трішки інакшими і вимоги стають трішки інакшими, можемо профінансувати лише половину. Тому половина – вибачайте, найменш актуальний – дякуємо, але ми не можемо профінансувати, в країні війна. Завжди можна знайти вихід. Але мені здається, що найбільшу проблему з додатковими коштами ви можете вирішити шляхом узгодження з Міністерством фінансів. Давайте змінимо положення, постанову, що треба... До речі, я Романа Володимировича запитаю, чи взагалі ми в правильному напрямку мислимо. Може, це б просто справді зробило б простіше.

ЄРМОЛИЧЕВ Р.В. Дякую, Сергію Віталійовичу.

Дійсно, це потребує врегулювання, враховуючи те, що воно вилізло на поверхню, бо ці попередні 4-5 років я розумів, що ми рухаємося... конкурси в рамках бюджету. Це перший рік, який у нас получилось конкурси не в рамках

бюджету. І в даному випадку я просто хочу сказати, що три конкурси, які в цьому році підписав Національний фонд досліджень, це: від 28.06.24, від 02.07.24 і третій від 24.06.24. Всі показники бюджету вже були відомі в декларації, зафіксовані в травні місяці поточного року. Хто що знав чи не знав, але уряд подав декларацію, де показники були і які... бюджет 25-го сформований на підставі декларації.

У мене питання знов же ж. Ми підписали протоколи, а потім не в рамках бюджету, який уже зафіксований був у березні-травні цього року. Тут питання, да, щоб такого випередити, я розумію про те, я доручив уже своїм працівникам відпрацювати з МФД і з Міністерством освіти, щоб зробити такі запобіжники в постанові Кабміну, щоб МФД не приймало рішень більше, ніж є в нас коштів у бюджеті. Дякую.

\_\_\_\_\_ . Сергію Віталійовичу, якщо можна, один коментар додаю до того, що сказав Роман Володимирович. У бюджетному запиті, який формувався, в тому числі від МФД до нас, формулювання звучить про дефіцит у межах конкурсів, які були проведені в попередньому, поточному бюджетних періодів, тому ми зосереджуємо увагу, що тепер взяті зобов'язання, тому що так сформульований запит.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Да, я розумію, де була дискомунікація і в чому була проблема. Давайте ми просто зробимо так, щоб далі воно не повторювалось. Давайте внесемо зміни, де Національний фонд досліджень при оголошенні конкурсів принаймні узгодить цифри на наступний рік з Міністерством фінансів. Я не думаю, що Міністерство фінансів... . Окей, ми візьмемо на себе зобов'язання як комітет робити таким чином, щоб Міністерство фінансів не зменшувало конкурсне фінансування науки. Це їх декларація, це наше бачення, ми всі рухаємося в бік збільшення конкурсного фінансування і будемо далі рухатись. Ми зі свого боку візьмемо зобов'язання, щоб вони вас не душили, а ви зі свого боку, будь ласка, узгоджуйте з ними, бо так простіше. Ну, реально наперед Роман Володимирович просто скаже, окей, дивіться, є 900 мільйонів на наступні три роки, будь ласка, працюйте в межах 900 мільйонів. Те, що у нас отримує там, умовно, не 35 конкурсантів, а 32 – зрозуміло, отримують не 10, а 9,5, наприклад, -



зрозуміло. Але принаймні зрозуміло, що ви зможете це фінансувати гарантовано. Секвестр, вибачте, - це форс-мажор, це тут теж треба піти назустріч.

І з Міністерством освіти давайте ми якимось налагодимо комунікацію всередині. Ну, ви ж...

\_\_\_\_\_. Давайте я, якщо можна. Дивіться, я насправді, для мене дуже дивно чути, що у нас немає комунікації. У нас комунікація дуже добра. І я вважаю, що всі запити... .

ГОЛОВУЮЧИЙ. Це тільки я сказав.

\_\_\_\_\_. ...які надходять до Міністерства освіти від фонду, поки є така можливість, ми передаємо Міністерству фінансів. І тут мова не в додатковій, я так розумію, потребі, ми всі це розуміємо, а в можливості державного бюджету ці потреби покривати хоч зараз, хоч у травні цього місяця, хоч рік тому. І тому в цьому є основна проблема, що просто нарощувати щось дуже сильно в державі можливості немає. Але фінансування в цілому бюджету науки за цей рік, за минулий рік, 0,17 відсотка по загальному фонду, це десять разів менше ніж в Європейському Союзі всередині.

\_\_\_\_\_. *(Не чути)*.

\_\_\_\_\_. В Німеччині більше трьох, в євро, підкреслюю, не в гривнях. Тому ми можемо тут скільки завгодно... І саме найгірше, що може відбутись, це коли інституції, які підтримують науку, будуть між собою сперечатись за ці питання. Тобто в цілому ми як міністерство, ми підтримуємо суттєве збільшення конкурсного фінансування, і фонд, очевидно, лідер в цьому. Чи є можливість держави як... за це відповідає Мінфін і вони сказали наразі, що її, на жаль, немає.

Як виправити можна ситуацію з плануванням? Ми теж проводимо ряд конкурсів, так склалося, але треба прямувати до того, що підсумки конкурсів підводити у жовтні-листопаді, коли у вас уже відомий бюджет на наступний рік і коли ви можете коректно провести цю черту.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Ви ж дозволити пріоритетами... .

\_\_\_\_\_. А коли виходить, що...

ГОЛОВУЮЧИЙ. Вже є.

\_\_\_\_\_ . А коли виходить, що ми стартуємо, конкурс, наприклад, у листопаді або грудні, і підводимо підсумки влітку, коли ще невідомий бюджет, це теж є проблемою. Тому я знаю, як це складно, пін Ольга, я розумію те, що... емоції, але треба до цього рухатись. Ми готові допомогти. Конкурси треба фіналізувати не пізніше листопада.

ПОЛОЦЬКА О.О. Можна, я прокоментую, пан Денис. Вибачте, будь ласка.

КИРИЛЕНКО І.Г. По великому рахунку, мова йде за копійки, ну просто жалюгідні копійки. Друзі, якщо ми дамо пріоритет – те, що ми проголосували в залі, оборонна тематика, яка сьогодні вкрай необхідна, нам не дають технологій і не дадуть, бо це ноу-хау кожної держави, кожна дбає за свою національну безпеку, дбає за свій експорт, бо тільки високотехнологічна продукція оборонна користується спросом і на ринку люди себе почувають потім, як кажуть, монополістами .

Якщо ви збільшите оборонну тематику реально, повірте, знайдемо гроші, знайдемо гроші. Нам це вкрай необхідно, не просто будь-яка, оборона на першому місці. набереться інша сума, набагато більша, повірте, зал – 350 голосів буде в залі. Мова не йде за мільярди, люди добрі, мова йде за технологічні прориви, ми інакше ворога не зупинимо!

ПОЛОЦЬКА О.О. Можна я, якщо стосовно планування і так далі. Мені все ж таки здається, і ще раз, от правильно Роман Володимирович сказав, що, в принципі, працювала вся система нормально і щось трапилось таке з 2025 роком, ну є пояснення логічне, що трапилось, це не те, щоб системно, тут купа факторів. І от стосовно планування наших конкурсів, і пан Денис, ми, між іншим, я не казала, що у нас з паном Денисом погана комунікація, боронь боже.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Це я сказав, ще раз кажу, на мене... .

ПОЛОЦЬКА О.О. Розумієте, это испортил квартирный вопрос, ви вибачте, що я от такі слова зараз використовую. І ще раз, питання базове в тому, що Національний фонд досліджень України, от зараз ви запросили, я маю право, дуже вам вдячна за це, висловити це. А так ми, не знаходячись в підпорядкуванні

Міністерства освіти і науки України, але ми кошти отримуємо з тієї ж самої коробочки. І я дуже добре розумію, я будь-яке б Міністерство розуміла, що в першу чергу іде боротьба навіть при подачі документів, при формуванні додаткової... за свої програми, а ми десь згадуємося потім.

І ще раз, це не має відношення, мабуть, не є актуальним, стосовно головного розпорядника бюджетних коштів на 2025 рік. Піднімається це питання катастрофічно, постійно і правильно в бюджетний період. Ну, можливо, ми все ж таки з нового року почнемо якось жити по-новому, тому що саме через це ми не можемо навіть пояснити деякі речі, і от ми говоримо, що у нас там погано з комунікацією. А в нас іноді немає можливості прокомунікувати, просто банально немає, навіть на документальному рівні.

ГОЛОВУЮЧИЙ. З ким?

ПОЛОЦЬКА О.О. Наприклад, з міністерством... Розумієте, що Міністерство фінансів щось десь...

ГОЛОВУЮЧИЙ. Не читаю ваші листи? Я читаю.

ПОЛОЦЬКА О.О. Ні, боже спаси. Ні, з комітетом тут про це мови немає. Сергій Віталійович, ви розумієте про що.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Роман Володимирович, може, все ж таки розглянемо питання головного розпорядника?

\_\_\_\_\_. Якщо можна, я скажу, що Міністерство освіти і науки надсилало протягом трьох тижнів тому відповідне звернення на Міністерство фінансів, де ми готові віддати цю функцію Національному фонду досліджень, що відповідає Закону "Про наукову і науково-технічну діяльність".

КИРИЛЕНКО І.Г. Сергій Віталійович, я підписую цю поправку і я проведу її в залі, головний розпорядник бюджетних коштів.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Роман Володимирович, підемо, може, назустріч, п'ятий рік вже просимо? Змилуйтеся.

ЄРМОЛИЧЕВ Р.В. Дивіться, тут же не від мене, чесно. Я б радістю все б допоміг Національному фонду досліджень.

ГОЛОВУЮЧИЙ. А від кого?

ЄРМОЛИЧЕВ Р.В. Дивіться, це руйнує всі підходи в бюджеті. Нема в бюджеті бюджетних установ головних розпорядників. Вибачте ...*(Не чути)* скаже, ви що там рехнулися чи що, у Мінфіні. Ну немає. Є міністерство, є органи виконавчої влади. НФД – це звичайна бюджетна установа. Ну, не може він бути по структурі головним розпорядником бюджетних коштів ...*(Не чути)* Давайте налагодимо механізм, що забороняє їм ефективно працювати. Я особисто там, Курбатов може особисто забороняє їм ефективно працювати, що конкретно їм забороняє ефективно працювати? Давайте створимо робочу групу якусь між трьома, будемо щотижнево збиратися всі втрюх. Вибачайте.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Окей. Перед тим, як ми перейдемо до репліки Оксена Васильовича, у мене є пропозиція.

Шановні колеги, давайте так. Зараз у нас розпал бюджетного процесу, є пропозиція наступна. Давайте це питання поставимо контрольним питанням на комітеті. Дамо зараз, скільки вам треба часу – місяць, для того щоб ви між собою втрюх з Міністерством фінансів, Національним фондом дослідження, Міністерством освіти і науки напрацювало модель таку, щоб у нас більше не було оцих питань з додатковими коштами. Погоджуйте один одному, домовляйтеся, якщо треба, вносити зміни в постанови, треба зробити щось нам, ми внесемо зміни в закон, якщо потрібно, якщо реально це буде потрібно. Будь ласка, зберіться між собою, я ж бачу, що ви всі хочете одного і того самого результату. Просто зараз така ситуація, що зараз вимушено стали в дуже неприємну позу, ми і Міністерство фінансів, у зв'язку з тим, що у нас є обґрунтована вами потреба, яка чомусь в якомусь там, через якісь прогалини чого або непрацюючі механізми не потрапила. І зараз ми є заручниками і повинні шукати додаткове фінансування, яке нам от так от життєво необхідно на зовсім інші програми, і ми просто будемо змушені це робити.

Я розумію Романа Володимировича, його емоції, тому що це теж... Ми може і знаємо, де знайти невеличку суму коштів, але зараз ці 244 мільйони просто зжеруть все те, що ми хотіли закласти на майбутнє, бо у нас є реформи, які йдуть рокам. І щоб цього більше не сталося, давайте, будь ласка, візьміть місяць зараз.

Зараз м'яч буде після правок на нашому боці і на боці Міністерства фінансів, ми займемося вже бюджетом, Міністерство освіти буде більш вільним від цього питання. Будь ласка, опрацюйте між собою, створіть маленьку робочу групу, не змушуйте нас рішенням комітету, потім Прем'єра змушувати створити між вами робочу групу. Я впевнений, що ви між собою це зробите і домовитесь. Добре? І потім ми повернемося до цього питання. Пані Олександра, я вас прошу.

АНТОНЮК О.В. Да, дякую. Я, по-перше, хочу всім подякувати за терпляче і уважне ставлення до наукової сфери. Я би хотіла пояснити, ну, як математик в чому я бачу проблему. Насправді з чого це відбувалося? Відбулися дві причини.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Да і залучіть в робочу групу, будь ласка, пані Олександрю як математика.

АНТОНЮК О.В. Да, перше – секвестр бюджету. А на це наклалася відсутність оце декларації, яка потім відновилася. І наскільки я розумію, оце про що було говорено, що фактично фонд приймає рішення раніше, ніж... Ну, принаймні так відбулося в 2024 році, ніж він отримує інформацію про наступні роки. Тобто дійсно це вирішується процесом трирічного планування декларацій. Я думаю, що це остання ситуація, коли така буде. Тобто подамо, пане Сергію, можете не турбуватися, я думаю, що останній момент. Але я хотіла би додати до цього. Насправді фонд і взагалі система фінансування, грантового фінансування науки, вона є унікальним експериментом, за яким вже давно працюють всі країни і в тому числі Німеччина. І у них та сама була проблема на початку бюджетування із-за того, що бюджетування іде на три роки. Насправді я би дослідила це питання більш детально. Пане Романе, можливо, якщо потрібно, можемо зробити з тими фінансистами, бо там є якийсь спосіб зобов'язань, що Міністерство фінансів гарантує неперервність цього фінансування. Я не розумію, як це з бухгалтерської точки зору, але німецькі колеги мені формулювали, що таким можуть, наприклад, DFG оголошувати конкурс в будь-який момент.

І третє, що я хочу сказати: стосовно гарантій фінансування науки. Я не знаю, чи є це... Мені здається, також є на європейському рівні, але на рівні Німеччини є пакт про науку, згідно якого держава гарантує певне фінансування науки в таких-то обсягах, ну, там 3 відсотки і так далі, а, з іншого боку, всі

стейкхолдери гарантують під це фінансування певні показники. Та ж академія наук, той же Національний фонд досліджень. Ну, це є прототипи, ну, якщо на німецькій стороні дивитися, це Max Planck Society, Fraunhofer і так далі, той же DFG. Тому, якщо казати про законодавчу ініціативу, то у мене є пропозиція розробити аналогічний такий закон – пакт про підтримку науки, - який би формулював в контексті макропоказників, що зобов'язується держава і що зобов'язуються всі стейкхолдери наукової сфери.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую, пані Олександра. Зрозуміло.

Оксен Васильович, ваша репліка.

ЛІСОВИЙ О.В. Шановні друзі, беззаперечно, дві речі.

Перше. Фінансування науки повинно зростати, і, на жаль, війна цього не дозволяє, але ми дійсно не пробували одну таку важливу реформу, це просто довести до відповідного рівня відсотка валового продукту на наукові дослідження.

Друге. Це те, що Національний фонд досліджень є правильним, потрібним інструментом, який потрібно розвивати, його можливості розширювати і відповідно нарощувати фінансування саме через цей механізм, це правильний механізм.

Але моя репліка стосується іншого. Я зараз буду максимально абстрактним і не називати не буду ні імен, ніякої конкретики, але хочу, щоб ви тут це розуміли в контексті того, що відбувається в науці, в прикладній науці перш за все. Значить, після презентації міністром фінансів бюджету такого, ну, крупними мазками на уряді, коли ми голосували за нього, там був один слайд: наука – 11 мільярдів, так, 11 мільярдів на науку. Після цієї презентації мене набрала одна людина з уряду високопоставлена і сказала, що це катастрофа, 11 мільярдів ми витрачаємо туди, звідки ми не одержуємо нічого.

Чому він так сказав, ця людина? Тому що я бачив паралельний світ, який існує вже зараз. Цей паралельний світ – це науковці молоді, які сидять, в тому числі мобілізовані, які сидять в місцях, про які ніхто не знає, які сформовані в підрозділи, про які ніхто не знає. Після війни про це можна буде писати книжки. Але коли ми дивимося на карту бойових дій і дивимося на те, що роблять ці

науковці, то просування є там, де їх технології не працюють. І ця вся аналітика детальна, з відеофіксаціями, з конкретикою, з цифрами, беззаперечно. І плече від ідеї до її роботи на фронті в масштабі іноді складає місяць. Ідея. Прототип. Вихід в ці центри, які працюють. Потім передача групам, які працюють, експериментальним групам, які працюють з цими дослідницькими ... *(Не чути)* на фронті. Потім зворотній зв'язок. Потім удосконалення. Потім закупівля. І потім робота цих технологій на фронті. А потім аналітика, яка показує, як впливає наукова розробка, наукова ідея через надшвидку імплементацію на ті події на фронті, які відбуваються. Дуже важливо, і ця людина, яка мені ці зауваження сказала, вона говорить: 11 мільярдів ми витрачаємо на науку, від якої ми не відчуваємо впливу на фронт, а у нас війна і це головний пріоритет. У нас є хороший науковий потенціал в університетах і в академічних установах, хороші наукові колективи, і це дуже важливо їх зберігати і підтримувати. Але також дуже важливо розуміти, що повинні бути створені ще декілька механізмів, які забезпечать розуміння того, що із цього може працювати на фронті швидко.

КИРИЛЕНКО І.Г. *(Не чути)*.

ЛІСОВИЙ О.В. Так, це те, що ви говорили, саме, Іван Григорович, що це якраз ви і сказали, що ось це все зараз не дотягується отуди. І я побачив те місце, де оце все дотягується, де науковий потенціал молоді сьогодні працює на результат конкретний. І коли кажуть ось цю групу ми переводимо сюди, і коли я через два тижні бачу з тими технологіями, що там зупиняється наступ, це робота науки. Але ми не можемо про це зараз говорити.

КИРИЛЕНКО І.Г. Наступ ворога.

ЛІСОВИЙ О.В. Наступ ворога, да, припиняється наступ ворога, розумієте. І сьогодні воно десь іноді... Коли я побачив цей паралельний світ, про який після війни будуть ті люди писати книжки, які це все створювали, і я зараз в ЗМІ бачу, як, що відбувається, і я розумію там роль науки.

КИРИЛЕНКО І.Г. Оце для цього грошей не жаліть.

ЛІСОВИЙ О.В. Але тут один момент, задається запитання, так, ось тут є обсяг фінансування, але від цього немає механізму, щоб ці результати, які

проходять через НФДУ, через конкурси МОНівські, через академію наук, щоб вони виходили туди, де це зараз найпотрібніше.

Це просто маленький коментар, дуже важливо, щоб ми весь час із цим звірялись. І ми з Денисом зараз працюємо, пане Сергію, вас залучимо до того. Є одна ідея, як нам, який механізм нам створити для того, щоб це трошки наблизити до прикладних результатів. Ми, звичайно, говоримо про прикладну науку, про інженерію, про ІТ, про технологічні речі. Звичайно, фундаменталістика і гуманітаристика є не менш важливими і вони потребують уваги окремо, але зараз про фронт.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую, Оксен Сергійович, дякую, колеги. Я думаю, що ми зараз завершити це питання.

В мене була розмова вчора з Міністерством фінансів з Романом Єрмоличевим окремо. Ми домовилися, що ми спробуємо частково знайти кошти для Національного фонду досліджень, принаймні частково всій потребі. Але колеги, будь ласка, через місяць ми повернемося до цього контрольного питання і буде зовсім інша розмова, що вже зроблено для того, щоб цього не було в майбутньому. Домовились? Я не хочу наступного разу, чесно, знов проходити цю історію. Я такого важкого бюджету, як цього року, чесно, по відчуттях ще не бачив. Я не знаю, як ми його пройдемо, у нас є критичні додаткові потреби, які нам потрібні, вони чималі. Ми це проговорювали з Міністерством фінансів, я думаю, що ми знайдемо спосіб хоча б частково їх профінансувати. Але оці речі, які нам вилазять в цифрі і чверть мільярда, вони іноді можуть бути непідйомними. Тому зробіть так, щоб цього не було потім. Узгоджуйте між собою, погоджуйте з Міністерством фінансів. Робіть так, щоб ви самі себе убезпечили в майбутньому фінансуванні. Це не є проблема. Я вчора говорив з Мінфіном, я не бачу в цьому технологічної проблеми, вони готові піти назустріч. Добре?

Колеги, я вам всім дякую. Ми робимо перерву в засіданні Комітету. Завтра о 16:00 ми тут, хто хоче – офлайн, хто хоче – ми долучимо онлайн. Збираємося по частині державних інвестиційних проєктів.

Пане міністре, я... вже точно будемо тут вживу. Ви захочете – приїжджайте офлайн, не хочете – ми вас долучимо онлайн.